

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.
ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: POSTBOX 38, SEMARANG.

Opstellen over Staats- en Gemeenterecht

door

Mr. J. ten BRINK.

(V.)

Decentralisatiewet en Cultuurraad; Bestuurshervormingswet
en Provincie - Sumatra. *)

I. DE CULTUURRAAD.

In het jaar 1909 werd ter verdere uitvoering van de Decentralisatie-wet op het gedeelte van de residentie Oostkust van Sumatra uitmakende de afdelingen Langkat, Deli, Serdang, Padang en Bedagei, het bepaalde bij het eerste lid van artikel 68a van het Regeeringsreglement (artikel 123 der Indische Staatsregeling) toegepast, en werd het aldus in het leven geroepen plaatselijk ressort den naam van „het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra” gegeven (Staatsblad 1909 No. 181). Dit geschiedde onder opheffing van de reeds in 1906 ingestelde „afdeelsraad Deli” (Staatsblad No. 154) en onder gelijktijdige instelling van de gemeente Medan (Staatsblad 1909 No. 180).

De vraag kan gesteld worden of de instelling van deze „locale ressorten” die bij die instelling zich geheel uitspreken over zelfbestuursgebied, **) wel is overeen te brengen zoowel met de bedoeling der Decentralisatie-wetgeving, als met haar letter.

Om in deze vraag tot een antwoord te komen, schijnt het noodig in herinnering te brengen aan de een zijde het doel dat aan de Decentralisatie-wetgeving ten grondslag ligt, aan de andere zijde de staatkundige positie van het zelfbestuursgebied, voor zoover voor dit vraagstuk van belang.

De Decentralisatie-wet van 1903 (Ind. Stbl. No. 329) die, gelijk bekend, een lange wordingsgeschiedenis heeft doorgemaakt, heeft onomstreden ten doel de verzorging van gewestelijke en van plaatselijke belangen te nemen uit handen der Regeering, waarbij die verzorging tot dusverre

berustte, en toe te vertrouwen aan raden, voor bepaalde gebiedsdeelen ingesteld, welke raden geacht zouden (kunnen) worden de binnen het gebiedsdeel wonende bevolking te vertegenwoordigen. De in te stellen raden zouden bovendien bevoegd zijn in gewestelijke en plaatselijke belangen te voorzien, waarvan de Regeering de behartiging tot dusverre niet tot zich getrokken had. Dit beteekent dus in de eerste plaats een afsplitsing van het centrale Overheidsgezag van aan dat gezag tot dusverre toekomende bevoegdheden en verplichtingen, ten bate van door het Staatsgezag zelve in het leven te roepen min of meer autonome publiekrechtelijke corporaties van lagere orde dan de Staat, aan den Staat gesubordineerd en onder toezicht van Hare organen gesteld, of van wie deze organen wettelijk zullen vervangen. De nieuw in te stellen lichamen ontleenen hun Overheidsgezag aan den Staat, die bij de overdracht daarvan begrensd is door het ook in het civielrecht geldend axioma: *nemo in alium plus juris transferre protest quam ipse habet*, *)

Op korte en duidelijke wijze verklaart de considerans van de Decentralisatie-wet:

„Alzoo wij in overweging genomen hebbende dat het wenschelijk is om in Nederlandsch-Indië voor gewesten of „gedeelten van gewesten de gelegenheid te openen om „tot zelfbestuur te geraken;

„Zoo is het” enz.

Het uiteindelijke doel is dus om aan gewesten of gedeelten van gewesten **zelfbestuur te schenken**. Het woord „zelfbestuur” is hier niet te nemen in de in Nederland geijkte staatsrechtelijke beteekenis daarvan, overeenkomende met „medebestuur” voor Nederlandsch-Indië, doch moet hier genomen worden in zijn meest eenvoudige staatkundige beteekenis, die in technischen zin het beste wordt benaderd door het woord „autonomie”.

Het is verder overbekend, dat onze eerste Decentralisatie-wet bedoelde dit zelfbestuur **in beperkte mate** toe te kennen. De wetgever meende hier de noodige voorzichtigheid te moeten betrachten, waar het gold om in het — met uitzondering van de desa's — tot dusver uitsluitend autocratisch geregeerd rechtstreeksch gebied van Nederlandsch-Indië tot instelling van autonome publiek-

*) Voordracht gehouden voor de leden van de Afdeling Rechtswetenschappen van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

**) Bij de Staatsbladen 1917 No. 188 en 1918/749 is een deel van het ressort der gemeente Medan bij het rechtstreeksch bestuurd gebied ingelijfd.

*) Dit beteekent: niemand kan op een ander meer rechten overdragen dan hij zelf heeft.

rechtelijke lichamen te geraken. Twee wegen stonden den wetgever daarbij open. De eene was om aan een zeer beperkt aantal gebiedsdeelen de volledige autonomie te schenken, zooals wij die in de Nederlandsche organieke wetten kennen; de tweede was om niet het **aantal** der gebiedsdeelen waarmede de proef zou worden gewaagd te beperken, doch de beperking te hanteeren in **de mate** waarin de autonomie zou worden toegekend. Dezen laatste weg heeft de wetgever gekozen.

Gelijk uit de betreffende Memorie van Antwoord *) bij het wetsvoorstel, dat tot de Decentralisatie-wet heeft geleid blijkt, was de Minister van oordeel, dat de eerste weg niet behoorde ingeslagen te worden, omdat geruimen tijd zou worden gevorderd om over de werking van een zoodanigen proef te kunnen oordeelen, terwijl zij overigens de noodzakelijkheid niet zou opheffen om bij de toepassing elders onder wellicht afwijkende plaatselijke omstandigheden, voorzichtigheid te betrachten en te grooten overgang te vermijden.

„Daarom moet de voorkeur worden gegeven aan het „in de Memorie van Toelichting ontwikkeld plan, dat „medebrengt om de decentralisatie aanvankelijk niet to „een of enkele gebiedsdeelen, maar tot een of enkele „onderwerpen van Staatszorg te beperken, met de bedoeling om haar allengs tot meer zoodanige onderwerpen uit te „strekken, naar gelang de locale besturen voor hunne „taak berekend blijken“.

Bij de bespreking van den tekst van artikel 68b van het Regeeringsreglement (in de wet art. 68e geworden. Indische Staatsregeling art. 125) in het Voorloopig Verslag **), was zijdens de Kamer nog het verlangen kenbaar gemaakt voor te schrijven dat aan de nieuw in te stellen raden **de regeling en het bestuur zou worden overgelaten van de huishouding van het gebied**, waarvoor zij zouden worden ingesteld. De Minister merkte daarbij op, dat dit niet in overeenstemming zou zijn met de in de Memorie van Toelichting uitvoerig betoogde noodzakelijkheid om met de toepassing der decentralisatie geleidelijk te werk te gaan.

In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer ***)) verklaart de Minister geheel het te kennen gegeven inzicht te deelen „dat de „invoering van **locaal** zelfbestuur geleidelijk en bedachtzaam behoort te geschieden“. Aan het slot van deze „memorie wordt gezegd: „Het komt den ondergeteekenden waarschijnlijk voor, dat de invoering van **gewestelijk** „**zelfbestuur** al spoedig door de vorming van **plaatselijke** „**zelfbesturen** op de belangrijkste hoofdplaatsen zal „kunnen worden gevolgd“.

Deze beschouwingen worden — als greep uit talloze in gelijken zin luidende — hier in herinnering gebracht, omdat daaruit blijkt dat hoewel de opzet van de wet was in den aanvang in **beperkte** mate autonomie toe te kennen, deze beperking **het karakter** van die toe-

kenning, namelijk het verleen van zelfbestuur, niets kan veranderen.

Zooals de considerans het uitdrukt: de gelegenheid wordt geopend voor onderdeelen van het Indisch gebied te geraken tot zelfbestuur; en wel zelfbestuur afgeleid van den Staat. De volle maat waagde men — terecht — niet ineens te geven, omdat eerst de ondervinding moest leeren of en wanneer de nieuwe gemeenschappen voor het toemeten daarvan geschikt zouden blijken. Tusschen Decentralisatie-wet en Bestuurshervormingswet bestaat ten aanzien van de opdracht van autonomie dus enkel een groot verschil. *)

Dacht de wetgever blijkens den tekst van de decentralisatie-bepalingen zich dus den raden voor het gebied waarvoor zij ingesteld worden in hoofdzaak slechts de behartiging toe te vertrouwen van de bij de instellingsordonnanties met name te noemen onderwerpen van Overheidszorg, en de bevoegdheden toe te kennen met name in de Indische Staatsregeling vermeld, bij de verdere uitwerking van de wet heeft men dit streven tot beperking al dadelijk losgelaten. In de eerste plaats breidt het Decentralisatiebesluit in artikel 12 de bepaling van het derde lid van artikel 68c Regeeringsreglement (125 I. S.), waarbij den raden de bevoegdheid verleend wordt belastingverordeningen vast te stellen en verordeningen betreffende daar opgesomde onderwerpen en in daar genoemde gevallen, uit tot een bevoegdheid om voor het gebied, waarvoor zij zijn ingesteld verordeningen vast te stellen nopens onderwerpen, **die de belangen van dat gebied betreffen**. De instellingsordonnanties gingen op dezen weg nog verder. Zij bevatten — op het voorbeeld van de eerste instellingsordonnantie, die voor Batavia in Staatsblad 1905 No. 204, artikel 8 — behalve een enumeratieve opsomming van onderwerpen van zorg voor de gemeenten de bepaling, dat de werking van den gemeenteraad omvat o. m. **de voorziening in de behoefte aan verordeningen voor de gemeente**, en in het algemeen de bevordering van de openbare gezondheid en het openbaar verkeer in de gemeente, zoomede van hare verfraaiing; verder dat de raad bovendien bevoegd is in andere behoeften der gemeente te voorzien, behoudens in achtneming van hetgeen aan de Regeering en aan andere autoriteiten is voorbehouden. Tenslotte stelt het voorschrift den Gouverneur-Generaal als de autoriteit in, die beslist over geschillen over de grenzen van de bevoegdheid of de taak van de Regeering en van den gemeenteraad. Gelijksortige bepalingen vinden wij terug in de Instellingsordonnanties voor de plaatselijke raden voor gebiedsdeelen, niet opleverende gemeenten. Het is duidelijk, dat hiermede Decentralisatiebesluit en ordonnantie de perken, die de wetgever aanvankelijk bij het verleen van autonomie meende te moeten stellen, volmaakt hebben doorbroken.

Of zoo dadelijke wijde toekenning van bevoegdheid in

*) Bijlagen Handelingen Tweede Kamer 1902/1903, 30 No. 2.

**) Bijlagen Handelingen Tweede Kamer 1902/1903, 30 No. 1.

***)) Bijlagen Handelingen Eerste Kamer 1902/1903 No. 100a.

*) Kleintjes, Staatsinstellingen van N. I. deel II blz. 5:

„ook hier werd in bedoelde wet enkel de mogelijkheid tot decentralisatie in principe opgenomen en in verband daarmede de „grondslag voor eventuele locale autonomie en zelfbestuur gelegd“

overeenstemming met de bedoeling van de decentralisatiewet is, meen ik te moeten betwijfelen; een onderzoek daarnaar ligt echter buiten het kader van deze verhandeling. Vast staat, dat door de hiergenoemde voorschriften, naast dat van het tweede lid van artikel 12 van het Decentralisatiebesluit, houdende het verbod om in verordeningen van raden bepalingen op te nemen omtrent punten, waaromtrent bij algemeene verordening is voorzien, — praktisch aan de raden de bevoegdheid wordt verleend alle belangen en onderwerpen ter regeling aan zich te trekken, die op het z.g. „vrije terrein” zijn gelegen; d.w.z. dus al die belangen, die niet door den hooger wetgever zijn voorzien, of waarin door dien wetgever nader wordt voorzien; onder dit voorbehoud dan, dat de betrekkelijke verordeningen zouden moeten strekken ter voorziening in de belangen en behoeften van het gedecentraliseerd gebiedsdeel. Waar verder, als bekend, aan de raden de bevoegdheid werd verleend tot het heffen van belastingen en tot het opnemen van strafbepalingen in verordeningen, meen ik niet te veel te zeggen met te stellen, dat hiermede feitelijk reeds van den aanvang af aan de Indische raden de volledige autonomie is overgedragen. Ook hier toch, evenals in Nederland, vrijheid tot regeling van alles, wat een hogere wetgever niet reeds regelde, en terugtreding in het geval de hogere wetgever een reeds bij verordening geregeld onderwerp aan zich trekt. Dit is dan ook de oorzaak, dat speciaal de gemeenten zich onder de decentralisatie-bepalingen zoo krachtig hebben kunnen ontplooiën. Ook is dit de reden, waarom de Stadsgemeenteordonnantie, uitvoering van de bestuurshervormingswet, waarbij de gedachte voorzit aan de openbare gemeenschappen in dezelfde mate autonomie toe te kennen als zulks in Nederland voor de overeenkomstige publieke lichamen het geval is, geen feitelijke wijziging in de bevoegdheidssfeer van de gemeenteraden heeft gebracht.

De omstandigheid dat de uitwerking van de Decentralisatiewet tot zoo dadelijke toekenning van een wijdere autonomie heeft geleid, heeft doel en karakter van die wet wel zeer scherp belicht.

Dit verlicht de taak beide op de juiste wijze te willen onderkennen. Ik moge dan herhalen dat de Decentralisatiewet bedoelde — zij het dan in den aanvang ook op bescheiden schaal — bevoegdheden van de Regeering, die haar tot dusver alleen en als zoodanig toekwamen, in handen te leggen van daartoe in het leven te roepen territoriale rechtsgemeenschappen ter verzorging naar eigen inzicht, behoudens hooger toezicht. Essentiëel is daarbij, dat alle de over te dragen bevoegdheden van de Regeering emaneeren, en dat zij deel uitmaken van en geboren worden uit het tot dusverre alleen in de centrale Regeering belichaamd Overheidsgezag.

Gaan wij nu over tot het tweede punt, n.l. het staatsrechtelijk karakter van het zelfbestuursgebied.

Als bekend is het grondgebied van Nederlandsch-Indië in staatkundigen zin verdeeld in: het rechtstreeks bestuurd gebied en het zelfbestuurd gebied.^{*)} Ook hier

treffen wij weer het woord „zelfbestuur” aan en ook hier beteekent het niet anders dan „autonomie.” De autonomie van de zelfbestuurde gebieden is echter geen van de Regeering afgeleide bevoegdheid. Het is een door de Regeering aangetroffen, erkend, of opnieuw erkend **originair** recht. Hoeveer men middels de politieke contracten en de praktische uitvoering daarvan ook moge gaan met beperking van deze originaire autonomie, **deze autonomie blijft bestaan.** Het feit van het bestaan van het politieke contract gesloten met toepassing van artikel 34 van de Indische Staatsregeling, is de erkenning van Regeeringswege van originaire autonomie van het zelfbestuurde landschap. Het volle Overheidsgezag emaneert van het bestuur van het Landschap, dat — naar theorie — daarin alleen beknot kan worden en wordt met eigen instemming.

Vermag dus de Regeering op grond van het feit, dat zij in direct bestuurd gebied de volheid van bevoegdheid bezit hare huishouding naar haar inzichten te regelen, een deel van de verzorging van die huishouding op anderen over te dragen, binnen het gebied der zelfbestuurde landschappen vermag zij dit niet, omdat zij binnen deze gebiedsdeelen geen eigen bevoegdheid tot regeling der huishouding bezit^{*)}

De wetgever kan voor zelfbestuurd gebied of een deel daarvan geen „gelegenheid openen om tot zelfbestuur te geraken” (considerans Decentralisatiewet), omdat dit gebied zelfbestuur **heeft**, en wel: zelfbestuur **niet** afgeleid van het Overheidsgezag der Regeering. Deze bevoegdheid zou de wetgever daar alleen kunnen verkrijgen, indien op de Regeering de autonomie van deze landschappen werd overgedragen; m.a.w. indien aan het bestaan der zelfbestuurde landschappen als zoodanig een einde werd gemaakt. De status der Landschappen, die onder suzeriniteit van den Nederlandschen Staat autonoom — wil men: zelfbestuurd — zijn gelaten, belet de toepassing van de decentralisatiebepalingen binnen hun gebied. Indien van eenige algemeene verordening kan gezegd worden, dat de toepassing daarvan niet bestaanbaar is met het **recht van zelfbestuur** aan de Inlandsche Vorsten en volken gelaten,^{**)} dan kan men dit zeker zeggen van de Decentralisatiewetgeving. Alle „zelfbestuur” van de krachtens die wet in het leven te roepen lagere openbare gemeenschappen moet zijn afgeleid van de originaire bevoegdheid tot zelfbestuur van de Regeering. In de Landschappen staat de originaire bevoegdheid tot zelfbestuur aan de bestuurders van het Landschap. Daarbinnen kan dus de ordonnantiegever de decentralisatiewet, krachtens welke het Overheidsrecht der Regeering op

^{*)} Verbeek „De Zelfbesturende Landschappen buiten Java”. Koloniale Studiën 1919: „Uit het vorenstaande blijkt dat de Zelfbesturen eene hoogst eigenaardige positie innemen; de regeermacht, die zij bezitten, hebben zij krachtens hun historisch bestaan, van huis uit dus, en er is geen bevoegdheid — mits niet rakende aan de Opperheerschappij — die zij in beginsel niet zouden kunnen bezitten (zoo hebben zij bijv. nog de rechtspraak); daardoor staan zij op hooger plan dan de door de Regeering ingestelde gemeenten en gewesten met eigen geldmiddelen, die van Haar hunne, binnen bepaalde grenzen gehouden, bevoegdheden hebben toebedeeld gekregen”.

^{**)} Artikel 21, tweede lid, I. S.

^{*)} Zie o.a. Kleintjes, deel I blz. 55.

zelfbestuur kan worden overgedragen, toebedeeld en afgewenteld, niet toepassen.

Het schijnt dat men de juistheid van het hier gestelde eerder kan inzien als de Bestuurshervormingswet wordt in het geding gebracht. Het schijnt dat het meer sprekend is, dat binnen niet direct bestuurd gebied van Regeeringswege geen „zelfstandige gemeenschappen” in het leven kunnen worden geroepen, omdat onze Staatsregeling zegt, dat aan de raden dier gemeenschappen toevalt de taak van regeling en bestuur van hare huishouding (I. S. artikel 121, lid 2). Zooals ik hoop te hebben aangetoond, bestaat er echter tusschen de decentralisatie- en de hervormingsbepalingen geen verschil in wezen, doch alleen in graad. En al is dat dan ook nog zoozeer het geval voor den apzet dier beide wetten, de practische uitwerking van de decentralisatie-wet heeft deze op hetzelfde plan geplaatst, als waarop de bestuurshervormingswet ten opzichte van de afwenteling en overdracht van overheidsgezag op publiekrechtelijke lichamen is gesteld. Wie voor laatstgenoemde wet aanvaardt dat hare werking binnen de Landschappen en ten aanzien van de Landschappen is uitgesloten, moet het ook doen voor de decentralisatie-wet: ziet men dit niet in, dan klemmt men zich met voorbijzien van doel en wezen van de decentralisatiewet, ten onrechte aan haar letter.

Intusschen is de instelling van plaatselijke ressorten in de Landschappen sedert reeds meer dan een kwart eeuw een voldongen feit (Afdeelingenraad Deli Stb. 1906 No. 154). De Regeering heeft dit vraagstuk dus anders ingezien. Haar standpunt is dat het niet de vraag is of artikel 68a Regeeringsreglement (123 I. S.) **zelf** bestaanbaar is met het recht van zelfbestuur, maar of daarmee bestaanbaar is hetgeen **met gebruikmaking** van dit artikel **zou kunnen** worden tot stand gebracht.^{*)} Geeft men in te stellen locale raden maar geen bevoegdheden, waardoor deze rechten zouden kunnen uitoefenen, die de Regeering zelve niet heeft, dan is de zaak in orde. Echter wordt gevraagd of de locale raden, zonder dat terzake iets naders bepaald wordt, van de bij de wetgeving hun toegekende bevoegdheden een zoodanig gebruik kunnen maken, dat daardoor in de rechten van het zelfbestuur wordt getreden. Dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord, meent de Regeering dat, voor zoover bekend, door niemand wordt betwijfeld. De vraag verder of in den zin van artikel 21 tweede lid der I. S. eenige regeling op de zelfbesturen en hunne onderhoorigen toepasselijk is of moet worden, kan alleen dan gesteld worden, wanneer die toepasselijkheid daadwerkelijk beperking van de souvereiniteit dier besturen ten gevolge zou hebben.

Deze oplossing is wel hoogst onbevredigend. Voorop wordt gesteld, dat het er niet toe doet of artikel 68a Regeeringsreglement wel bestaanbaar is met het recht van zelfbestuur. Dit kan men rustig daar laten, indien men bij **de toepassing** dier bepaling maar niet gaat buiten hetgeen de Regeering zelf ten aanzien van de zelfbesturen

vermag; en als de wetgeving (zonder dat terzake iets naders bepaald wordt) maar niet toelaat, dat de locale raden krachtens de hun daarbij gegeven bevoegdheden, in de rechten der zelfbesturen treden, — wat niemand zal beweren!

Het doet er juist alles toe of art. 68a Regeeringsreglement met het zelfbestuursrecht vereenigbaar is. Van de beantwoording van deze primaire vraag hangt af, of van eenige toepassing — zij dan dat die al of niet in botsing met het zelfbestuursrecht komt — sprake kan zijn. Bovendien: artikel 68a Regeeringsreglement staat niet op zichzelf, doch vormt eerst met de artikelen 68b en 68c de Decentralisatiewet (I. S. artt. 123, 124 en 125), zoodat het vraagstuk verkeerd gesteld is. Alleen dit samenstel van bepalingen kan de vraag betreffen, of het al dan niet door het voorschrift van artikel 21 (2) I. S. (art. 27 R. R.) van toepassing binnen zelfbestuursgebied wordt uitgesloten. In het voorgaande werd die vraag ontkennend beantwoord, zoodat van dit standpunt uit het onderzoekt of artikel 68a Regeeringsreglement **op zichzelf** zoodanig kan worden toegepast, en eenmaal toegepast krachtens de wettelijke uitwerking daarvan zoodanig zal kunnen werken dat er geen botsing met het zelfbestuursrecht zal ontstaan, geen zin heeft.

Wij willen echter de Regeering op Haar weg volgen. De vraag wordt dus gesteld of bestaanbaar is, hetgeen met gebruikmaking van dat artikel zou kunnen worden tot stand gebracht. Hierbij heeft men dan op het oog te onderzoeken of het zelfbestuursrecht zou worden aangetast door aan een raad op te dragen de verzorging van die belangen, die de Regeering contractueel van het zelfbestuur heeft afgesplitst. Dat zou zeker niet het geval zijn. Het kan het zelfbestuur volkomen koud laten of de Regeering deze van het zelfbestuur afgeleide bestuurszorg ter behartiging opdraagt aan een of meer ambtenaren, dan wel aan een commissie of een raad, — ten minste in zoverre dit verschil in leiding de belangen van het zelfbestuur niet direct schaadt. Maar met zulk een opdracht geeft de Regeering allerminst uitvoering aan de Decentralisatiewet. Ik zou hier kunnen volstaan met wederom te verwijzen naar de considerans dier wet, waarbij wordt uitgedrukt dat zij wordt vastgesteld omdat het wenschelijk is voor gewesten of gedeelten van gewesten de gelegenheid te openen **om tot zelfbestuur te geraken**. Behartiging door een college van een bepaald aangewezen en beperkte groep van belangen binnen zeker gebied, levert niet op de eerste schrede **om tot zelfbestuur door dat college van dat gebied te geraken**; het is geen afsplitsing van der Regeering krachtens eigen hoogheid toekomstend bestuursrecht op een organiek publiek orgaan: het is hoogstens een **vorm**, waarin de Regeering Haar door het zelfbestuur toegekende onderwerpen van openbaren dienst en van belangen die boven die van het zelfbestuur uitgaan, kan doen behartigen. Het is een „schap”, — een der „schappen” waarvan velen in Nederland voor behartiging van bepaalde publieke belangen veel heil verwachten, een „havenschap” of een „wegschap”, — in het geval van den Cultuurraad zeker

^{*)} Zie Politiek beleid en bestuurszorg in de buitenbezittingen, Tweede gedeelte B blz. 335 e. v.

een „wegschap”, (zie aangehaalde nota blz. 231 en 232).

Maar het uit zijn verband lichten van artikel 123 der Indische Staatsregeling (68a Regeeringsreglement) door uit den letter daarvan te concludeeren dat toepassing ervan „niets anders kan zijn dan het scheppen van een rechts-„persoon, **een zelfstandig vermogen**, waaruit in locale „behoefte zal worden voorzien” (aangehaalde Nota blz. 336) wreekt zich in de practijk. De overige wettelijke bepalingen op het decentralisatieterrein zijn niet ingericht op den vorm van een „Landstaakschap” of een „B.O.W.-schap”, noch op die van een zelfstandig vermogen met rechtspersoonlijkheid. De wetgever heeft het tot zelfbestuur (autonomie) te geraken gebiedsdeel wel zoo krachtig uitgerust, dat de vraag, — door de Regeering met stelligheid ontkennend beantwoord, — of de locale raad, **zonder dat terzake iets naders bepaald wordt**, van de hem toegekende bevoegdheden een zoodanig gebruik kan maken, dat daardoor in de rechten van het zelfbestuur wordt getreden, beslist **bevestigend** moet worden beantwoord.

Zagen wij reeds, dat de decentralisatiebepalingen (wet + Decentralisatiebesluit + Locale raden-ordonnantie + instellingsordonnantie) al aanstonds feitelijk de mogelijkheid tot de geheele verzorging van de huishouding van het gebied in handen der raden legden, zoo mogen enkele wettelijke voorschriften nader bekeken worden, om ook daaraan de laatste stelling waar te maken.

Artikel 125 Indische Staatsregeling eerste lid, geeft den raden de bevoegdheid de belangen van het **gebied, waarvoor zij zijn ingesteld** bij den Gouverneur-Generaal voor te staan. De raad van het Cultuurgebied kan dit recht niet uitoefenen in al die gevallen waarin hij daarmede zou treden in belangen, deel uitmakend van het aan de zelfbesturen gelaten regeerzegg, — wil deze raad ten minste botsing met de zelfbesturen vermijden.

Het reeds genoemd artikel 12 Decentralisatie-besluit — voor den cultuurraad evenzeer als voor andere raden versterkt door de bepaling van de Instellingsordonnantie (art. 7, tweede lid) dat de raad „bovendien” bevoegd is in andere behoeften van zijn ressort te voorzien — verklaart den raad bevoegd **voor het gebied**, waarvoor hij is ingesteld verordeningen vast te stellen nopens onderwerpen, **die de belangen van het gebied betreffen**. Dit is voor den cultuurraad practisch geheel een fictie. De raad kan ten hoogste verordeningen vaststellen nopens de **onderwerpen van bestuurszorg**, waarvan aan de Regeering krachtens het politiek contract de behartiging staat, voor zoover die verzorging weer door de Regeering op den raad is overgedragen. Dit komt op scherpe wijze te voorschijn, waar de instellingsordonnantie ten aanzien van de enumeratief gestelde behoeften waarin de raad zal voorzien, het voorbehoud maakt „voorzoover niet ten laste komende van de „Inlandsche zelfbesturen of van anderen” (artikel 7, eerste lid). Hier treedt duidelijk aan den dag het verschil in karakter van dezen raad en van den werkelijken lokalen raad. Juist de overlevering van het zoogenaamde vrije terrein aan de locale raden heeft de mogelijkheid van hunne ontwikkeling naar de doeleinden, die aan hunne instelling ten grondslag liggen, mogelijk gemaakt. Een

betere, meer intensieve behartiging der plaatselijke en gewestelijke belangen werd als een der resultaten van de decentralisatie van de centrale overheidszorg verwacht. Die plaatselijke en gewestelijke belangen, die de Regeering niet behartigen kon, dus verwaarloozden moest, omdat het nu eenmaal aan een centrale Regeering in een gebied van de uitgestrektheid van Nederlandsch-Indië **niet mogelijk** is om de verzorging daarvan aan zich te trekken, zouden eerst door de instelling der locale raden tot hun recht kunnen komen. Wat is nu hiervan bij een raad als de cultuurraad? Een „vrij terrein” bestaat daar niet, omdat de **mogelijke** werkring van den raad wordt beperkt door de in het politiek contract en in de Zelfbestuursregelen 1919 (Stbl. 822) *) enuntiatief vastgelegde bevoegdheden der Regeering binnen zelfbestuursgebied; en de **feitelijke** werkring door hetgeen de Regeering **van deze bevoegdheden** ter verzorging op den raad overdraagt.

Blijft voor dezen raad artikel 12 van het Decentralisatie-besluit gelden, omdat de raad is ingesteld krachtens de decentralisatiebepalingen en staat het dien raad dus wettelijk vrij verordeningen vast te stellen **voor het gebied, waarvoor hij is ingesteld**, nopens onderwerpen die de belangen **van dat gebied** betreffen, het stond den ordonnantiegever **niet** vrij in de instellingsordonnantie te bepalen: „De raad is bevoegd bovendien in andere behoeften „van zijn ressort te voorzien”, zelfs niet met de toevoeging daaraan — waarover nader — „behoudens in achtneming van hetgeen aan de „Regeering en aan andere autoriteiten is voorbehouden”. Juist de omstandigheid, dat voor dezen raad practisch een streng en eng afgepaald veld van werkzaamheden bestaat, — welk feit, zooals wij later zien zullen door de Regeering volkomen wordt erkend — bewijst dat hier van toepassing der decentralisatiewet naar strekking en bedoeling daarvan, geen sprake kan zijn. De practijk heeft wel een soort uitweg gevonden, maar dat betert niet de grondfout. De Zelfbestuurders hebben zich nl. verplicht „desverlangd” en in overleg met den Gouverneur der Oostkust van Sumatra alle voor de overige ingezetenen des lands geldige politieele verordeningen en keuren ook op hun onderdanen van toepassing te verklaren en ten aanzien van dezen te handhaven. **)

Een andere zijde van het vraagstuk komt hierbij te voorschijn, die ik slechts kan aanduiden, om niet te wijldoopen te worden. De cultuurraad heeft **wel** volle verordenende bevoegdheid ten aanzien van de Landsonderhoorigen, ook als het gaat om den raad niet met name opgedragen overheidsbemoeienissen; dat wil dus zeggen; de bevoegdheid tot regeling van onderwerpen die **de belangen van het gebied** betreffen komt den raad niet toe **voor het gebied**, waarvoor hij is ingesteld, maar voor **de Landsonderhoorigen**, die binnen dat gebied wonen.

*) Sedert vervangen door de Zelfbestuursregelen 1927 (Stbl. 190).

**) Dr. B. J. Haga merkt op in het artikel „Eenige opmerkingen over de Decentralisatiewetgeving 1903 en hare toepassing”, Koloniaal Tijdschrift 1925, blz. 25, dat de autonome macht der zelfbesturen hierdoor tot een fictie wordt.

Een aan het wezen der Decentralisatie geheel vreemd instituut, dat van de exterritorialiteit der Landsonderhoorigen in de Zelfbestuursgebieden, komt hier de bevoegdheidssfeer der raden mede bepalen. Een directe betrekking tusschen de verordenende bevoegdheid van de Overheid en het gebied waarvoor zij is ingesteld, komt hier dus te ontbreken. Die betrekking is zoowel in artikel 125 (3) Indische Staatsregeling als in 12 (1) Decentralisatiebesluit, en nogmaals in artikel 49 (1) Locale raden-ordonnantie en in de hooger bedoelde artikelen der Instellingsordonnanties regelende den werkring der raden, terecht gelegd. Alle daar genoemde bevoegdheden worden den raad toegekend „voor het gebied, waarvoor hij is ingesteld”, of voor „zijn ressort”. Ook hierin uit zich het eigen karakter van het ressort van den cultuurraad, dat niet is dat van een (beperkt) **autonome territoriale rechtsgemeenschap**, zooals de Decentralisatiewet **alleen** op het oog heeft. De oorspronk-fout, dat hier niet kan worden overgedragen een deel van het origineire Overheidsgezag door het gezag dat daarover te beschikken heeft, treedt hier duidelijk aan den dag.

Het schijnt genoeg hier thans nog een enkele bepaling te vermelden, en wel die van artikel 51 der Locale raden-ordonnantie. „De verordeningen der raden treden niet „in regeling van huishoudelijke belangen van binnen hun „ressort gelegen ressorten van raden”. Wisten wij dit niet reeds van elders, zoo zou uit deze bepaling dadelijk volgen dat de verordeningen der raden wel treden in regeling van de **huishoudelijke belangen van hun eigen ressort**. Dat de cultuurraad dit niet doelt, ligt voor de hand.

Intusschen **zijn** de hier genoemde bevoegdheden wettelijk aan den cultuurraad opgedragen. Zou die raad hen in vollen omvang willen hanteeren, dan zou hij in botsing komen met de Landschappen. De hooger genoemde stelling der Regeering dat de wetgeving den raden geen bevoegdheden toekent, door de uitoefening waarvan aantasting mogelijk is der Landschapsrechten, is onhoudbaar. Er zijn wel degelijk nadere bepalingen noodig om hier orde te scheppen. Bestaan zulke bepalingen ook? Men werpe hier nu niet op dat wij toch de bepaling van art. 21, tweede lid Indische Staatsregeling *) hebben, waartegen de verordeningen, die op het terrein van de Landschappen zouden komen, afstuiten. Deze bepaling stelt geen grens aan de wetgevende bevoegdheid der raden, doch maakt omgekeerd in verband met de omstandigheid dat het Land zich in de Landschappen de zorg voor meerdere onderwerpen, de huishouding betreffend deed toewijzen, — het juist nog practisch mogelijk dat er in zelfbestuurd gebied openbare lichamen zijn, die een taak kunnen vervullen, die heen **niet** in botsing brengt met de Landschapsrechten. De vraag, die ik hier stel is, of bij de wettelijke regeling van de bevoegdheden van den cultuurraad voorzieningen zijn getroffen om te verhinderen, dat de aan alle locale ressorten en dus ook

aan den cultuurraad wettelijk toekomende bevoegdheden, niet tot een botsing met de Zelfbesturen zullen leiden.

Een onderzoek voert tot het zonderling resultaat dat dit niet kan worden aangenomen. Nergens is een inperking te vinden van de bevoegdheid die den raad krachtens de Staatsinrichting, Decentralisatiebesluit of Locale Raden-ordonnantie toekomt. In de instellingsordonnantie wordt — wij zagen het reeds — in artikel 7 de bevoegdheid van artikel 12 van het Decentralisatiebesluit in anderen vorm herhaald door te stellen dat de raad bevoegd is in **andere behoeften van zijn ressort te voorzien**. Hieraan is dan toegevoegd „behoudens inachtneming van hetgeen aan de „Regeering en aan andere autoriteiten is voorbehouden”. Moeten wij hierin zien een beperking van de wetgevende bevoegdheid ten bate der Landschappen? Vooreerst kan deze bepaling, vervat in een ordonnantie van den Gouverneur-Generaal, — niet afdoen aan het voorschrift van artikel 12 van het Decentralisatiebesluit, vastgesteld bij Koninklijk besluit. Al moge ook thans de ordonnantie — die met de vroegere ordonnantie van het Regeeringsreglement alleen den naam gemeen heeft — het Koninklijk besluit kunnen wijzigen, dit doet aan de beteekenis en verhouding van **deze** bepalingen niets af. Gelukkigerwijze wordt voor hem, die aan deze historische rangorde vasthoudt, de strijd tusschen ordonnantie en ordonnantie bespaard. En dan verder: de bepaling blijkt letterlijk te zijn overgenomen van de eerste instellingsordonnantie (Batavia Stb. 1905 No. 204 artikel 8). Andere beteekenis dan voor Batavia kan zij daarom moeilijk bedoelen; de hier vermelde „andere autoriteiten” omvatten dus zekerlijk niet de Landschapsbesturen.

Uit de stukken op de instelling van den raad betrekking hebbend blijkt, dat in het ontwerp voor de instellingsordonnantie de hier besproken bepaling luidde: „behoudens „inachtneming van hetgeen aan de Regeering, **aan de „binnen het gebiedsdeel gelegen inlandsche zelf- „besturen**, of aan andere autoriteiten is voorbehouden”. De reden tot schrapping van de gecursiveerde woorden heb ik niet kunnen opsporen.

Bij de bevoegdheidsomschrijving van de raden doet zich nog het volgende verschijnsel voor. Voor de eerst ingestelde gemeenteraden wordt tot hunne bevoegdheid gebracht: „de voorziening in de behoefte aan verordeningen voor de „gemeente”. Die bepaling ontbreekt voor de gewestelijke raden (zie de eerste instellingsordonnantie voor Bantam Stb. 1907 No. 133), en evenzeer voor den cultuurraad. Wie meenen mocht dat hieruit tot een verschil in de bevoegdheidssfeer dier raden moet geconcludeerd worden, vergist zich. Het blijkt toch dat de eerste instellingsordonnantie hier te lande ontworpen werd, vóórdat het Decentralisatiebesluit tot stand kwam. In de toelichting tot die ordonnantie heet het dan ook: „De verdere regeling nopens de bevoegdheid, de „taak en de wijze van werken van den gemeenteraad en „nopens het op dat college te houden toezicht zal regeling „vinden in het vast te stellen Koninklijk Besluit, en bij de „in aansluiting daaraan tot stand te brengen ordonnantie „betreffende de locale ressorten en de locale comptabili- „teit”. Het ligt voor de hand dat in instellingsordonnanties,

*) De bepaling luidt: „De algemeene verordeningen zijn op die gedeelten van Nederlandsch-Indië, alwaar het recht van zelfbestuur aan de Inlandsche vorsten en volken is gelaten, slechts in zooverre toepasselijk, als met dat recht bestaanbaar is.

na het Decentralisatiebesluit tot stand gekomen, naast artikel 12 van dat besluit een bepaling omtrent de verordenende bevoegdheid overbodig was.

„De voorziening in behoeften aan verordeningen” komt dan ook niet meer voor in evengenoemd Staatsblad 1907/133 (instellingsordonnantie Bantam). De toelichting luidt: „In het Regeeringsreglement, het Decentralisatie-„besluit en de Locale Raden-ordonnantie zijn tal van „bevoegdheden — ook de verordeningsbevoegdheid — aan „alle locale raden toegekend, en waar publiek recht een „publieke **plicht** is, zoo is het gebruikmaken van die „bevoegdheden reeds tot hun werkring gebracht. Deze „taak behoeft derhalve niet genoemd te worden *)”.

Hiermede staat dus vast dat ook de Regeering deze algemeen verordenende bevoegdheid voor den cultuurraad aanvaardt, haar zelfs tot een plicht van dien raad rekent **).

Vermeldt moge nog worden, dat in het ontwerp voor de eerste instellingsordonnantie niet gesproken werd van de behoefte aan „verordeningen”, maar de behoefte aan „reglementen en keuren van politie”. De ontwerper had hier blijkbaar geen verdere bevoegdheid op het oog, dan die genoemd in het derde lid van artikel 68c Regeeringsreglement — 125 Indische Staatsregeling — bij de verwijzing naar artikel 72 Regeeringsreglement (art. 129 Indische Staatsregeling), houdende de keurbevoegdheid van de Hoofden van gewestelijk bestuur. De vervanging is niet toegelicht.

De conclusie is dus: dat de wetgeving alle gelegenheid openlaat tot botsing tusschen cultuurraad en Landschap; waarvan de oorzaak is dat die wetgeving voor een instelling als de cultuurraad niet is geschreven.

Ten aanzien van het standpunt der Regeering moet nog vermeld worden dat de conclusie getrokken wordt, dat weliswaar door **de verzorging van locale behoeften** kan worden getreden op het gebied der bevoegdheden van het zelfbestuur; maar: artikel 68a zelf **doet dat niet, gaat dus langs het zelfbestuur heen.** ***) Deze zonderlinge uitspraak schijnt niet alleen voldoende rechtvaardiging geweest te zijn van de op het oogenblik daarvan (1908) reeds plaats gehad hebbende toepassing dier bepaling op het zelfbestuurdgebied, doch ook voor het verder schrijden op dezen weg. Wij krijgen daarbij de waarschuwing een voorschift van een ordonnantie als die van 1906 Staatsblad 154: „De bepaling van het „eerste lid van artikel 68a Regeeringsreglement wordt „toegepast op Deli” met voorzichtigheid te lezen. Hieruit toch mag men niet concluderen, dat verklaard wordt dat artikel 68a „bestaanbaar”, is met het zelfbestuur van Deli, — waarmede zou uitgesproken zijn, dat de

Decentralisatiewet met het recht van zelfbestuur aan de Inlandsche vorsten en volken gelaten niet in botsing komt. Men heeft in die bepaling niet anders te zien dan een „technische uitdrukking”, waarmede men zeggen wil: in den zin van artikel 68a worden geldmiddelen afgezonderd voor de afdeling Deli.

Dit is niet alleen goochelarij met woorden; het is een miskenning van de beteekenis der Decentralisatiewet, waarvan men één artikel op zich zelf beschouwt, om te betoogen dat daaraan een practische uitvoering kan gegeven worden, die de rechten der Landschappen onverlet laat, waaruit dan zou volgen dat het wetsartikel langs de rechten der Landschappen heen gaat. In ieder geval blijkt dat de Regeering wel eenige gemoedsbezwaren voelde in verband met de instelling van de afdeling Deli.

Merkwaardig toch is deze waarschuwing om als nu toch is overgegaan tot toepassing van het artikel op Landschapsgebied, vooral niet te lezen wat er staat, maar aan de woorden der betreffende ordonnantie dan een zin toe te kennen, — die ten slotte materieel volmaakt dezelfde beteekenis heeft als de gevaarlijke woorden.

Waar de Regeering eenmaal het standpunt innam dat de Decentralisatiewet binnen het niet-direct-bestuurd gebied toepassing kan vinden, heeft Zij met deze zienswijze ook rekening gehouden bij de wijzigingen, die in 1906 in de lange contracten worden ontworpen.

Artikel 34 dier contracten werd zoodanig gesteld, dat de administratie en bewaring van de Landschapskas niet enkel aan een bestuursambtenaar of aan een door den Gouverneur aan te wijzen commissie zou kunnen worden opgedragen, doch ook aan „een college, door de Regeering „daartoe aangewezen, en waarvoor de noodige regelen „van Regeeringswege worden vastgesteld”. Hiermede werd uitdrukkelijk bedoeld dat deze werkzaamheden ook aan den raad van een lokaal ressort zouden kunnen opgedragen worden.

Bij de instelling van den cultuurraad blijkt van allerlei voornemens op dit punt. Vooreerst bestond omtrent de beteekenis van „administratie en bewaring” verschil van inzicht. Men kwam tot de conclusie dat niet bedoeld kon zijn: het recht om over de geldmiddelen te beschikken, ze te besturen, — maar uitsluitend: een toezicht, zich uitstrekkend over de doelmatigheid van aanwending en de nauwkeurigheid van het administratief beheer. Daarom wenschte men de werking van de Landschapsbegroting afhankelijk te maken van de goedkeuring van den cultuurraad. De tegen een dergelijk door den raad uit te oefenen toezicht ingebrachte practische en theoretische bezwaren deden de Regeering er echter van afzien de in het ontwerp voor de instellingsordonnantie van den cultuurraad opgenomen bepaling omtrent dit toezicht te handhaven. Hiermede is alle practische beteekenis van de toevoeging aan het contract ontvallen, en bestaat er dus in de contracten in feite geen aanknopingspunt aan de Decentralisatiewetgeving.

Op één zonderlinge botsing die uit de instelling van den cultuurraad is ontstaan, moet ik nog wijzen.

De raad oefent krachtens de wet (artikel 43 L.R.O. in verband met het derde lid van artikel 125 I.S.) **voor**

*) Zie: Decentralisatie-verslag 1911-1912 blz. 20.

**) Zonderling doet het aan dat voor den eersten plaatselijken raad, die voor de Afdeling Deli, geheel het model van de eerste stadsgemeenten is gevolgd; niet alleen komt daar dus uitdrukkelijk de voorziening in de behoefte aan verordeningen in voor, maar zelfs de verfraaiing van de afdeling.

***) Zie het hoogerangehaald artikel van Dr. B. J. Haga blz. 24, en de nota „Politiek beleid”

zijn ressort uit de bevoegdheid bij artikel 129 I.S. aan het Hoofd van gewestelijk bestuur toegekend tot het maken van reglementen en keuren van politie. Hiermede is de bevoegdheid van den Gouverneur **vervallen**. Ofschoon deze werkzaamheid eigenlijk valt buiten het kader, wordt de raad hier door den Gouverneur in beweging gezet, indien de behoefte aan dergelijke keuren zich voordoet. De keur-bevoegdheid strekt zich in Landschappen met lang contract slechts uit tot de Landsonderhoorigen; als reeds gezegd: het Zelfbestuur heeft voor zijn onderhoorigen desverlangd dezelfde keuren te stellen *). In Landschappen met Korte Verklaring ligt de zaak echter anders. Uit artikel 16 van de Zelfbestuursregelen 1927 (Stbl. 190) blijkt dat politiekeuren en reglementen ook voor het Zelfbestuur en zijne onderhoorigen verbindende kracht hebben „wanneer „zulks uitdrukkelijk daaruit blijkt of alsnog uitdrukkelijk door „het Hoofd van gewestelijk bestuur wordt bepaald, zijnde „alsdan het Zelfbestuur tot regeling niet meer bevoegd „en de zelfbestuursregelingen die terzake mochten bestaan, „niet meer van kracht”.

Ten aanzien van deze reglementen worden hier dus de Zelfbesturen aan den Gouverneur gesubordineerd. Waardes Gouverneurs bevoegdheid op den raad is overgegaan, geldt een en ander dus voor den raad. Hieruit zou volgen dat de raad de hem bij ordonnantie verleende bevoegdheid tot het stellen van straf op overtreding van zijn voor zijn ressort vastgestelde verordeningen voor een deel daarvan (Landschappen met Korte Verklaring) inderdaad heeft, voor het verdere deel (Landschappen met contract) niet, — want in dat deel wordt de bevoegdheid van den raad afhankelijk van den staat van den inwoner. Dit is echter in 't geheel niet zoo, raadplegen wij de „Toelichting van de Zelfbestuursregelen van 1919 (Stbl. 822, waarin dezelfde bepaling voorkomt), waarbij de Regeeringsinzichten als gedragslijn aan de Hoofden van gewestelijk bestuur worden bekend gesteld, (gepubliceerd in Bijblad 9385).

In verband met het hooger gezegde is het van belang hier letterlijk de betreffende passages weer te geven:

„De hun (locale raden) bij de constitutieve ordonnaties gegeven taak kan uiteraard niet verder gaan „dan datgene wat het Land in die landschappen reeds „aan zich getrokken had, anders toch zou de instelling „van den lokalen raad het zelfbestuur aantasten”.

Geconstateerd moge worden dat niet alleen de **constitutieve ordonnaties** verder gaan dan den raad tot taak stellen de afgesplitste bestuurszorg, maar ook dat de **wettelijke** bevoegdheden, den raad toekomend, ongetwijfeld de zelfbestuursrechten aantasten. Het gebruik van het woord „anders” heeft hier dus de kracht de wet op zijde te schuiven.

Het vertoog zegt dan verder dat tot de overgedragen taak der raden niet behoort een aantal onderwerpen in artikel 14 Zelfbestuursregelen (in de regeling van 1919 art. 15) opgesomd, als onttrokken aan regeling door het Zelfbestuur, — zoodat over raadsverordeningen hierbij niet behoefte te worden gesproken. Laten wij een onderzoek

of al die onderwerpen wettelijk buiten het bereik van den raad vallen, daar.

De „Toelichting” luidt vervolgens: „Wat andere onderwerpen betreft . . . laat de Regeering de verordnungsbevoegdheid ten aanzien van zelfbestuursonderhoorigen aan het Zelfbestuur. Derhalve kan aan den lokalen raad, al zou „zulk een ander onderwerp binnen zijne taak vallen, de „uitoefening van die bevoegdheid ten aanzien van deze „onderhoorigen ook niet worden overgedragen, en van huis „uit kan de locale raad het recht daartoe evenmin hebben”.

Het gebruik hiervan het woord „derhalve” is ten minste even stoutmoedig als zooeven dat van „anders”. In beide gevallen wordt de bewijsvoering omgekeerd. Aantasting van autonomie van de Zelfbesturen is uitgesloten, zoo wordt gesteld; en meer doen dan de Regeering doen kan, kan de raad niet; **dus** hiermede is de bevoegdheid van den lokalen raad ten aanzien van het zelfbestuur bepaald. Naar mijne meening zou dit eerst het geval zijn, als de wetgever voor deze gevallen de bevoegdheid, die den lokalen raad nu eenmaal toevalt, inperkte. Maar dan was er ook van een lokalen raad in technischen zin geen sprake meer. „Van huis uit” **heeft** de locale raad nu eenmaal wettelijke bevoegdheden, die een Regeeringsaanschrijving niet vermag in te perken.

Keeren wij terug tot de „Keurbevoegdheid” van het artikel 15 der Zelfbestuursregelen. De „Toelichting” zegt daarvan eerst, dat het niet de bedoeling is de zelfbestuursbevoegdheid hier uit te sluiten, doch stelt daarna dat het openen van de bevoegdheid voor het Hoofd van gewestelijk bestuur van het uitvaardigen van voor **alle** ingezetenen geldende voorschriften, wenschelijk is.

„Van verordeningen van locale raden spreekt ook art. 16 opzettelijk niet, daar het, zooals hierboven bij art. 15 „bleek, niet de bedoeling is hun rechtstreeks verordnungsbevoegdheid te geven ten aanzien van zelfbestuursonderhoorigen”.

Neemt de raad deze „bedoeling” als richtsnoer, dan is tot het uitvaardigen van de hier besproken voor alle ingezetenen geldende voorschriften, **niemand** competent. De raad niet, door het eerbiedigen der bedoeling, de Gouverneur niet, omdat hij door de instelling van den raad in 't geheel geen verordenende bevoegdheid binnen het ressort van den raad heeft. Hieruit volgt dan weer, dat zoo de Gouverneur van deze bevoegdheid voor het deel van het gewest, dat niet tot het ressort van den cultuurraad behoort, gebruik maakt, de cultuurraad voor zijn gebied daar niet in „behoort” te volgen, — ofschoon deze raad van rechtswege de bevoegdheid daartoe bezit.

Hanteert de raad zijn wettelijke bevoegdheid ten deze, dan volgt uit artikel 16 van het contract dat ten aanzien van de hier ter sprake zijnde verordeningen de raad boven de Landschapsbesturen is gesteld, waar de Zelfbestuursregeling haar kracht verliest door de raadsverordening, zooals de gemeente verordening wijkt voor de provinciale, gemeente — en provinciale verordening voor de algemeene verordening.

Een schier onuitwarbare mengelmoes. Hier is sprake van een bevoegdheid die de Locale raden-ordonnantie

*) Art. 18(2) Sumatra contract van 1906.

(art. 48), ter uitvoering van een voorschrift van de Indische Staatsregeling (art. 125, lid 3) onvoorwaardelijk op den raad overdraagt: de „Keurbevoegdheid”. Niettegenstaande het stellige voorschrift van de I. S. dat deze overdracht geschiedt „voor het gebied waarvoor de raad is ingesteld, wordt „aangenomen” dat voor den Cultuurraad die bevoegdheid niet verder reikt dan tot de Landsonderhoorigen. Nu komen echter de Zelfbestuursregelen den Gouverneur de bevoegdheid verleen ook voor niet-Landsonderhoorigen desnoodig de „Keurbevoegdheid” uit te oefenen, waarmede — desnoodig — ook die bevoegdheid — den raad reeds wettelijk toekomend — door den raad kan worden uitgeoefend. Eerste gelegenheid, waarbij de raad in zijn volle wettelijke bevoegdheden zou treden. De „Toelichting” komt echter deze mogelijkheid vrijdelen, omdat het „niet de bedoeling „is den raad rechtstreeks verordnungsbevoegdheid te geven „ten aanzien van zelfbestuursonderhoorigen”. Wat de Gouverneur dus kan voor het gebied onder Korte Verklaring buiten den cultuurraad, kan deze raad niet voor zijn gebied, — ofschoon die raad daartoe wettelijk de bevoegdheid heeft, en den Gouverneur die bevoegdheid alleen toekomt op grond van de Zelfbestuursregelen.

Is een en ander geen bewijs dat zonder gezette regeling men bij verder doorschrijden op dezen weg in een doolhof geraakt?

Opmerking verdient nog dat, terwijl bij de herziening van 1906 der politieke contracten een — in de praktijk waardeloos gebleken — mogelijkheid werd geopend den raad in zelfbestuursaangelegenheden in te schakelen, in 1919 bij den uitleg der Korte Verklaring angstvallig vermeden werd den raad in de regeling te betrekken. In beide gevallen rekende men niet buiten den waard, maar buiten de wet.

(Wordt vervolgd).

✓ Enkele opmerkingen over de artikelen 77/79 van de Stads-gemeente-ordonnantie.

Het is niet mijn bedoeling in het ondervolgende een beschouwing te geven over de bevoegdheid der Stads-gemeenten tot het maken van verordeningen. Deze veel omvattende taak worde aan anderen overgelaten.

Ik wil mij om die reden dan ook onthouden van het maken van opmerkingen over de artikelen 74 t/m 76 Stads-gemeente-ordonnantie en voorts ook de door mij genoemde artikelen 77/79 in geenendeel uitputten. Met enkele opmerkingen daarover moge ik volstaan.

Bij eerste lezing maakt artikel 77 den indruk het goedkeuringsrecht van verordeningen door Gouverneur-Generaal of College van Gedeputeerden te regelen alsmede het beroep daarop.

Is dit echter wel zoo?

De aanhef van het artikel luidt: „Bij ordonnantie kan ten aanzien van **besluiten** van den raad omtrent **bepaalde onderwerpen** worden voorgeschreven . . . enz”.

Duidt die aanhef (ook) op verordeningen of niet? Het antwoord op deze vraag zal afhangen van de interpretatie

van het woord „besluiten” en komt dus neer op de beantwoording van de vraag: „Is een verordening een besluit, ja of neen”. Of wel op de andere vraag: „Zijn hier met het woord „besluiten” ook „verordeningen” bedoeld?”

Wanneer we even omzien naar wat de gemeentewet op dit gebied gedaan en bedoeld heeft, dan stuiten we direct op het oude artikel 150, waarin Thorbecke zijn bekende definitie heeft neergelegd, dat onder plaatselijke verordeningen ook alle **voorschriften** en **beschikkingen** van den Raad en van Burgemeesters en Wethouders, moeten worden verstaan. De kwestie is te bekend om er hier in den breedte op in te gaan, en de hoogst zonderlinge definitie moest dienen om de leemte in de Grondwet van 1848, die zweeg over het vernietigingsrecht der Kroon t.a.v. besluiten van de gemeenteraden aan te vullen. Niemand zal wel ooit gedacht hebben, dat ook zonder deze bekende definitie „voorschriften en beschikkingen” wel onder de verordeningen zouden zijn gevangen. Er is nu eenmaal een kenmerkend onderscheid tusschen een verordening en een beschikking. Voor sommigen zal daarbij het „voorschrift” het overgangsstadium tusschen beide zijn en dus al naar gelang van het geval en persoonlijke feeling bij de eene of bij de andere groep worden ingedeeld.

Hoe ook, de gemeentewet gebruikte vroeger in één adem de woorden verordeningen, voorschriften, en beschikkingen, doch deed zulks met een bepaalde bedoeling.

Sedert de grondwet 1887 in de moeilijkheid had voorzien, had de oude redactie van artikel 150 der gem. wet, geen zin meer, en de gemeentewet 1931 heeft dan ook de gewrongen definitie doen vervallen.

Er valt uit dezen gang van zaken een voor artikel 77 Stads-gemeente-ordonnantie zeer belangrijke conclusie te trekken, en wel deze, dat onder verordeningen normaal gesproken geen voorschriften en beschikkingen moeten worden gerekend, waarbij het woord „beschikkingen” als volkomen gelijk aan „besluiten” worde gerekend.

Kunnen we deze gedachte nu ook omkeeren en zeggen, dat onder „besluiten” ook geen „verordeningen” vallen?

Daar is iets voor en iets tegen te zeggen. Bij een enge interpretatie van het woord „besluit” kan men zeggen, dat een „besluit” de wilsomschrijving van den Raad is voor een enkel geval, voor een bepaalde handeling, voor een bestuursdaad. De verordening daarentegen is de wilsomschrijving van den raad voor een reeks van gevallen, geeft een **regeling** voor een groep gelijksoortige gevallen in de toekomst, is een zuiver wetgevende daad dus. De debatten in een raad zouden zich dus in dezen gedachtengang kristalliseeren in tweeërlei wilsomschrijving: in den vorm van een besluit t.a.v. een bestuursdaad of in den vorm van een verordening t.a.v. een wetgevende daad.

Deze opvatting vindt steun in artikel 81 Stads-gemeente-ordonnantie en wel in het formulier, dat voorgeschreven is voor de stads-gemeenteverordeningen. Hier valt n.l. op, dat de redactie luidt: „De Stads-gemeenteraad van X **stelt vast** de volgende verordening” en niet: De Stads-gemeenteraad van X **heeft besloten** vast te stellen enz.”

Dat de voorgeschreven vorm in de plaats treedt van den „gewonen” besluitvorm is moeilijk vol te houden. De Stadsgemeenteordonnantie gebruikt n.l. tweemaal den term „stelt vast” n.l. in de artikelen 81 en 129. Doch bij de uitvoering van artikel 129 wordt steeds de gewone besluitvorm gevolgd en in artikel 81 is zulks onmogelijk. Heeft de ordonnantiwetgever bewust deze redactie gekozen, dan is hiermee dus vastgelegd, dat een **verordening** geen **besluit** is, en is dus ons standpunt t.a.v. artikel 77 lid 1 gemakkelijk te bepalen.

Er is voor de hier gevolgde redeneering nog een — zij het ook zwak — argument te halen uit de redactie van artikel 77 zelf in verband met artikel 80.

Artikel 77 toch spreekt van **besluiten** omtrent bepaalde onderwerpen, die **niet in werking mogen treden** dan na goedkeuring van den Gouverneur-Generaal of College van Gedeputeerden. Men kan hieruit lezen dat die goedkeuring het **eenige** noodige is om een „besluit” „in werking te doen treden”.

Artikel 80 noemt dan voor de verbindbaarheid van **verordeningen** een andere eisch n.l. de afkondiging.

Zeer sterk acht ik dit argument niet, doch dan is er toch n. m. m. een hyaat in artikel 77 lid 1, dat voor zoover met „besluiten” tevens verordeningen bedoeld zijn n. m. m. zou moeten heenwijzen naar artikel 80 lid 1.

Er zijn echter tegen de enge interpretatie van het woord „besluiten” in artikel 77 lid 1 een paar sterke argumenten aan te voeren.

In de eerste plaats wel de bewoordingen van artikel 78 lid 1, waarin in een adem gesproken wordt van „De daartoe strekkende verordeningen worden”. en „binnen zes weken na den dag, waarop **het besluit** is vastgesteld”. En met dit „besluit” wordt onmiskenbaar de belastingverordening bedoeld.

Formeel moge een verordening dus geen „besluit” zijn, artikel 73 noemt haar hier zelf wel zoo. Deze handelwijze moet ongetwijfeld berusten op de opvatting, dat **elke** „wilsomschrijving” van een raad een besluit is, ongeacht den inhoud, en welke opvatting we hier zonder meer vermelden.

Voor een ruime opvatting van het woord besluiten pleit voorts ook de plaats van artikel 77, midden in de reeks van artikelen handelende over de verordende bevoegdheid van den raad (artikelen 74 t/m 85).

In de derde plaats wordt verwezen naar art. 15 D.B., waarin nadrukkelijk wordt vastgelegd, dat bij de hanteering van de daarin toegekende bevoegdheid onder „beslissingen” ook verordeningen kunnen worden begrepen.

Concludeerende meen ik dus te mogen vaststellen, dat artikel 77 lid 1 met het woord „besluiten” in elk geval niet onomstootelijk de verordeningen uitsluiten en dat hier dus zeker mede bedoeld kunnen zijn „**verordeningen** van den Raad omtrent **bepaalde onderwerpen**”.

Bij de ondervolgende opmerkingen zal zulks dan ook zonder meer worden aangenomen.

Wordt er dus een verordening gemaakt over een vooraf bij ordonnantie genoemd bepaald **onderwerp** (hierop valt de nadruk), dan is daarop de goedkeuring vereischt,

hetzij van den Gouverneur-Generaal, hetzij van het College van Gedeputeerden. Het lijkt mij niet wel mogelijk hier te lezen, dat een **afzonderlijke** ordonnantie de onderwerpen zal moeten opnoemen. Voor zoover mij bekend is dat ook niet geschied.

Gevolg is echter, dat men verspreid over verschillende ordonnanties dezen eisch zal kunnen terugvinden.

Een paar voorbeelden vindt men al aanstonds in artikel 78 Stadsgemeenteordonnantie voor belastingverordeningen (goed te keuren door den G. G.) en artikel 63 Stadsgemeenteordonnantie voor reglementen van Orde (goed te keuren door het College van Gedeputeerden).

In elk geval is het goedkeuringsrecht begrensd door de bewoordingen van artikel 77 lid 1 (uitgezonderd natuurlijk de begrenzing door het bepaalde in artikel 79 lid 3 zie verder). Doch niet alleen het goedkeuringsrecht is hier begrensd. Maar wat veel belangrijker is: ook het hooger beroep van de Stadsgemeenteraden op den Gouverneur-Generaal ligt hier m. i. onontkoombaar vast.

Men leze toch lid 5 van artikel 77 in verband met de leden 1 t/m 4. Alinea 1 spreekt dan van besluiten omtrent bepaalde **onderwerpen**. Het **geregelde onderwerp** (broodbakkerijen, slachterijen, grondhuur, de lezer verlange de reeks naar believen) al dan niet bij ordonnantie daartoe aangewezen beslist dus over de vraag, of al of niet goedkeuring vereischt is.

Lid 2 vangt aan met de woorden: „**Deze** goedkeuring n.l., de goedkeuring op het besluit = i. c. de verordening betreffende dat bepaalde, genoemde, onderwerp. Leden 3 en 4 kunnen als tusschenzinnen over datzelfde worden gelezen en dan zegt lid 5:” Van de weigering **der** goedkeuring door het College enz. Men lette op het in dit geval den dienst doend van een verbandlegend en aaneenschakelend woordje „**der**”.

In lid 5 wordt dus kennelijk niets meer en niets minder bedoeld dan de weigering van de goedkeuring op een besluit of een verordening over een bepaald, genoemd, onderwerp (b. v. dus het reglement van orde uit artikel 63 Stadsgemeenteordonnantie). (Voor een „gewoon” besluit zie b. v. artikel 91 lid 1 Stadsgemeenteordonnantie).

Wat is nu echter de praktijk?

Deze; dat alle door de Stadsgemeente gemaakte verordeningen of belastingverordeningen zijn en dus de goedkeuring van de Regeering vereischen op grond van artikel 78 Stadsgemeenteordonnantie of strafbepalingen inhouden en dus de goedkeuring van het College van Gedeputeerden vragen op grond van artikel 79 lid 3. Niet op grond van het toegepaste voorbehoud bedoeld bij artikel 77 lid 1 worden de verordeningen alzo aan het College van Gedeputeerden aangeboden, doch op grond van artikel 79 lid 3. Omdat ze strafbepalingen inhouden!

Geschiedde de aanbidding op grond van een gemaakt voorbehoud (artikel 77 lid 1) dan zou in aansluiting daarop hooger beroep mogelijk zijn, want daarvan spreekt artikel 77 lid 5. Dit geval doet zich dus voor ten aanzien van de reglementen van orde.

Doch een Stadsgemeenteverordening, b. v. een slachtverordening, die een strafbepaling inhoudt, heeft als onderwerp

niet de strafbedreiging, doch als onderwerp de regeling van de slacht.

Nimmer kan dan ook n. m. m. artikel 79 lid 3 opgevat worden als de toepassing van artikel 77 lid 1. En nimmer kan dan ook artikel 77 lid 5 worden toegepast op verordeningen, die krachtens artikel 79 lid 3 bij het College van Gedeputeerden ter goedkeuring werden aangeboden.

M. a. w. : **er bestaat hooger beroep op den Gouverneur-Generaal** van door het College van Gedeputeerden niet-goedgekeurde verordeningen, **tenzij** deze een door een ordonnantie met name genoemd onderwerp regelen, waarvoor de goedkeuring van het College van Gedeputeerden wordt vereischt. Voor alle andere gevallen dus — en laten we er dadelijk bijzeggen van het leeuwendel der verordeningen — is er volgens deze opvatting geen hooger beroep op de beslissing van het College van Gedeputeerden en zijn de raden dus aan handen en voeten gebonden.

De redactiefout, die tot deze conclusie aanleiding heeft gegeven is wel gebaseerd op een schijnbaar logischen gedachtengang. En wel deze: En kunnen onderwerpen ter goedkeuring van het College van Gedeputeerden worden voorbehouden; geschiedt dat, dan is er hooger beroep; zijn er strafbepalingen in, dan is goedkeuring altijd vereischt.

De fout is nu, dat de strafbepalingen vrijwel nimmer het **geregelde onderwerp** zijn en dus de laatste gedachte los staat van — en naast de eerste.

Het is mij natuurlijk bekend, dat de Regeering herhaaldelijk verordeningen, waarop volgens mijn redeneering geen hooger beroep bestaat, in hooger beroep goedkeurt. Er schijnt dus een andere lezing van de artikelen 77 t/m 79 mogelijk te zijn. Mag ik die misschien van een der lezers eens vernemen?

Blitar, April 1933

H. F. BRUNE.

MALEISCH GEDEELTE.

Administratieve Jurisprudentie.

25) B. G. S. 2 Februari 1933 No. 373/A.

Menjeboetkan satoe ketantoean (persatoean) di dalam satoe locale verordening, bahwa boekan lid dari stadsgemeente atau dari regentschapsraad boleh diminta boewat menghadliri vergaderingnja itoe raad oentoeck memberi keterangan dengan bitjara tentang sesoewatoe perkara, itoe boleh.

Lantaran ada satoe pertanjaan tentang itoe maka dengan soerat tanggal dan nomer terseboet di atas Regeering telah memberi-tahoekan, bahwa menoeroet kepoe-toesannja Regeering tida ada soewatoe ketentoean didalam wet jang melarang Stadsgemeenteraad atau Regentschapsraad boewat meminta pada orang jang boekan lid soepaja menghadliri vergaderingnja oentoeck memberi keterangan² tentang apa sadja, itoelah tergantoeng dari

beleidnja voorzitter asal pemberian keterangan itoe tida berobah seolah-olah beroepa seperti toeroet membitjarakan itoe perkara, (toeroet bermoesjawaratan).

Peringatan :

Di dalam futsal 35 dari Locale-raden ordonnantie soedah ditentoeckan dengan terang bahwa raad boleh meminta (panggil orang boekan lid boewat menghadliri vergadering oentoeck memberi keterangan dengan bitjara dan voorzitter mempoenjai hak djoega boewat minta orang² jang bertempat tinggal di dalam daerahnja raad. Di dalam Provincie —, Regentschaps — dan Stadsgemeenteordonnantie ketantoean (peratoeran) jang demikian itoe tida ada, mendjadi dengan alesan² sebaliknja oentoeck Provinciale-raad, Regentschapraad dan Stadsgemeenteraad hak jang demikian itoe tida ada.

Tetapi maski itoe hak (panggil orang) tida ada, ja sebenarnya koerang betoel, karena futsal 34 dari Locale-raden ordonnantie djadinja doeloe berhoeboengan djoega dengan kekoesaan² jang aneh, kekoewasaan mana pada waktoe decentralisatie berlakoe, diberikan pada locale raden. Bermoea orang berkehendak memasoekan dalam L. R. O. satoe ketantoean, bahwa ambtenaar² Gouvernement kalau dipinta, diwadjibkan memberi itoe keterangan: Itoe ketentoean kedjadiannja tiada dimoewat di dalam L. R. O., djoega lantaran jang ditetapkan dalam futsal 111 dari itoe Ordonnantie, dalam mana telah di seboet, bahwa diikalau tiada berlawanan dengan pangkat dan pakerdjannja, maka ambtenaar Gouvernement di wadjibkan memberi keterangan jang dipinta oleh atau atas perentahnja Locale raden. Futsal 34 itoe seboetnja tjemah boenjian jang lembek sadja meniroy boenjinja ketantoean jang moela² mae dibikin.

Boewat sikapnja Regeering tentang hal ini bersandar djoega pada futsal 43 lid 5 dan 6 dari P. O. futsal 39 lid 5 dan 6 dari Rg. O. dan futsal 51 lid 5 dan 6 dari S. G. O. dalam mana diterangkan, bahwa djoega orang² jang boekan lid boleh toeroet doedoek berhadlir.

26) B. G. S. 7 Februari 1933 No. 414/A.

Menjaboet satoe peridinan jang soedah diberikan menoeroet Hinderordonnantie sesoedahnja ada perobahan dari batesnja gemeenschap, dalam mana itoe idzin diberikan pada soewatoe peroesahaan sebelomnja bates dirobah dan memberikan lagi itoe idzin oleh dagelijksch bestuur dari gemeenschap jang daerahnja sesoedah ada perobahan bates lantas ketampatan itoe peroesahaan jang perloe di-idzini.

Dengan besluitnja College van B. en W. dari Gemeenteraad Soerabaia tertanggal 23 April 1932 telah ditarik kombali (ditjaboet) besluitnja itoe College van B. en W. sendiri tertanggal 21 October 1927 jang memberi idzin menoeroet Hinderordonnantie boewat mendirikan satoe kandang babi, jaitoe lantaran sesoedahnja ada perobahan bates itoe kandang babi letaknja djadi ada di loewar dairah Stadsgemeente Soerabaia.

College van B. en W. berpendapatan, bahwa maksoednja wetgever itoe baik memberi idzin maoepoen kewadajiban mengamati-djalannja peroesahaän jang dapat idzin itoe diserahkan pada dagelijksch bestuur jang mempoenjai dairah jang ketempatan peroesahaän itoe. Maka dari pada itoe B. en W. menimbang, bahwa College van Gecommitteerden dari Regentschapsraad Soerabaia, dalam mana sekarang itoe kandang babi ada terletak sesoedahnja ada berobahan bates, jang mesti memberi idzin baroe, dan djoega jang haroes menetapkan perdjandjian² baroe dan jang kewadajiban djoega mengontroler apa perdjandjian²nja ditoeroet atau tiada dan jang berhak djoega menjamboet peridinan apabila perintah²nja didalam perdjandjian tiada ditoeroetnja, artinja dilanggar.

Besluit dari B. en W. terseboet di atas jang menjaboet besluit lama oleh College van Gedeputeerden dari Provincie Oost-Java, diadjoekan pada Regeering soepaja dibathalkan, sebab penjaboetan satoe peridinan menoeroet Hinderordonnantie hanya bisa dilakoekan didalam hal² jang terseboet dalam fatsal 8 lid 3 dan fatsal 12 lid 1. dalam fatsal² mana tidak terseboet itoe hal perobahan bates dairah, sedang seldjoetnja menoeroet fatsal 1 dari Hinderordonnantie adalah ternjata, bahwa oentoek **men-dirikan** sesoewatoe peroesahaän tertantoe hanya ditetapkan satoe peridinan, mendjadi tiada bisa djadi kalau soewatoe peroesahaän jang soedah mendapat idzin jang sah (menoeroet wet) mesti diberi satoe idzin iagi. College van Gedeputeerden berpendapatan, bahwa penjaboetan itoe peridinan oleh College van B. en W. dari Stads-gemeente Soerabaia dan pembrian peridinan baroe oleh College van Gecommitteerden dari Regentschap Soerabaia, itoe tidak perlae, lagi bahwa apa jang ditantoekan dalam fatsal 8 lid 3, fatsal 11 lid 1 dan fatsal 12 lid 1, dalam mana ada terseboet „jang berkoewasa jang memberikan idzin” (di dalam hal ini ialah College van B. en W. Soerabaia) itoe perkataan² hendaklah dibatja seperti berboenji begini: „jang berkoewasa, jang pada saat jang itoe fatsal² haroes dipakai diwadjabkan memberi itoe idzin” (dan di dalam hal ini ialah College van Gecommitteerden dari regentschap Soerabaia).

Regeering telah menoiak permintaän College van Gedeputeerden dari Prov. Oost Java boewat meniadakan (membathalkan) itoe besluit, dan Regeering ambil alesan² seperti berikoet:

Soekarnja, demikianlah sabda Regeering, disebabkan lantaran didalam hal perobahan bates didalam Hinderordonnantie tiada diseboetkan apa². Maka dari itoe kalau ditoeroet begimana boenjinja peratoeran, maskipon begimana djoega ja betoel, didalam ini perkara menoeroet praktiknja tidak boleh ditoeroet. Poatoesan jang diambil oleh College van B. en W. Soerabaia menoeroet wet tiada ada keberatannja, sebab didalam hal ini hal menjaboet idzin itoe didalam Hinderordonnantie (fatsal 8 lid 3 dan fatsal 12 lid 1) tiada menjeboetkan hal perobahan bates.

Adapoen poatoesan jang soedah diambil oleh College van Gedeputeerden Regeering pandang menoeroet wet ada keberatannja dan kalau dipandang betoelnja masih ada dibawah poatoesan B. en W. Soerabaia, lantaran

mana Regeering memfihak sikap B. en W. jaitoe menjaboet itoe besluit.

Lagi Regeering berpendapatan: soal apakah satoe idin baroe haroes diberikan oleh College van Gecommitteerden dari Regentschap Soerabaia, apa tidak, itoe pertanjaän haroes dijawab: ja.

Meloeaskan pemandanganja Regentschapsraden.

Sebagaimana jang telah di terangkan oleh toean Dr. H. J. Levelt, dalam kalangan Administratieve Jurisprudentie, terseboet di madjallah ini aflevering 5 dalam tahoen ini djoega penoelis mengira, bahasa tiada ada djahatnja kalau dia mengaloearkan ramalannja, ramalan mana jang bermaksoed mengaloearkan pengharapan soepaja pemandangannja regentschapsraden makin lama makin lebih loeas, soepaja di belakang tiada ada salah satoenja Regentschapsraad jang merasa ketinggalan dengan regentschapsraad lainnja.

Lebih dahoeloe penoelis hendak menerangkan, seperti djoega jang telah diketahaei oleh toean² pematja sendiri, maskipoen rata² peratoeran regentschapsraden itoe sama sahadj, akan tetapi di dalam praktiknja atau dapat dilihat kaadaännja masing² tentoenja toean² pematja laloe dapat menjaksikan bahasa oepamanja di dalam regentschap ini ada ininja dan di regentschap itoe ada itoenja, bagitoe djoega oepomanja di regentschap ini harganja plombe dogkar hanya sebegini, sedangkan dalam regentschap itoe harganja ada sebegini; kalau ada bedanja maskipoen perbedaan itoe hanya kentara sedikit atau tiada seberapa, akan tetapi tentoealah jang satoe merasa lebih berat atau lebih ringan dari pada jang lainnja, begitoe djoega jang satoe lebih baik dari pada lainnja.

Toean Dr. H. J. Levelt terseboet di atas telah menerangkan dalam artikelnja, bahasa menoeroet B. G. S. 2 Februari 1933 No. 373/A, pemerintah telah menganggap, jang tiada ada sasoewatoe peratoeran jang sjah, jang melarang regentschapsraden memanggil orang atau orang², boekannja anggauta Regentschapsraden menghadliri vergadering Regentschapsradennja itoe dan memberi katrangan², jang dikahendakan oleh Regentschapsraden di atas. Katrangan jang begini sabenarnja bergoena sekali boeat Regentschapsraden oemoemnja, karena dari hadlirnja orang atau orang² boekan anggauta Regentschapsraden itoe di dalam vergadering dengan mengaloearkan timbangannja jang bergoena, tentoenja soedah seperti indruk dan memberi perobahan hal kaadaännja Regentschapsraden, perobahan mana soedah tentoe mendjadi tambah baiknja; tambahan lagi kalau orang atau orang² jang diminta datang baeat mengaloearkan timbangan itoe, sengadja dipilih seorang jang dapat mengaloearkan perkataan² jang mengena, artinja dapat menoedjoe kapada hatinia orang² jang hadlir di dalam vergadering Regentschapsraden itoe, tentoe sekali perobahan jang penoelis maksoedkan ini makin tjepat kedjadiannja.

Penoel
itoe, ba
katranga
Pertar
terdiri d
Regentsc
sebagai
akan tel
banding
tambah
djalannj
tjonto ja
tentoeala
manja l
toonig c
ada be
timbang
itoealah
djaän d
pakerdj
Regentsc
djoega
barangk
roemah
apa lag
akan te
pemand
lekoeknj
raden,
kaadaän
orang²
soedah
djoega
tinggal
dalam t
itoe dili
tampat,
sebalikn
Oleh
rangkar
kapada
sebaikn
kakoea
dapat
tangkar
Moe
dapat
schapre

De
Jurispru
uitgege
geme
M. L.

Penoelis dapat meramalkan kabadjikkannya peratoeran itoe, baiklah toean² pematja soeka memperhatikan katrangan penoelis sabagai di bawah ini:

Pertama, hampir semoea Regentschapsraden itoelah terdiri dari orang² jang soedah lama tinggal di dalam Regentschappennja; maskipoen samoewanja itoe atau sebagian besar di doedoeki oleh orang² jang terpeladjar, akan tetapi oemoemnja, sebab rata² hanja dapat membandingkan apa² jang ada di dalam regentschappennja, tambahan lagi oleh karena kabanjakan hampir samoewa djalannya pakerdjaän banjak jang diambil monster atau tjonto jang seroepa itoe, boeat pemandangan sabentaran tentoelah kaadaannya itoe djadi tiada sampoerna, oepamanja laloe dipandang saperti pemandangan jang een-toonig atau di mana² dalam regentschappen itoe tiada ada bedanja. Kabadjikkannya peratoeran hal meminta timbangan orang² boekan anggauta regentschapsraden, itoelah tiada hanja berhoeboeng dengan adanja pakerdjaän di kantor²nja sahadja, akan tetapi djoega boeat pakerdjaän di loewar, oepamanja pakerdjaän di kantor Regentschapswerken dan pakerdjaän di loearnja. Penoelis djoega pertjaja, bahasa orang² jang didatangkan itoe barangkali hal peladjarannya jang didapat di dalam roemah sekolah ada koerang dari salah saorang anggauta, apa lagi jang berhoeboengan dengan Regentschapsraden, akan tetapi kalau orang itoe telah banjak dan loeas pemandangannya, oepamanja telah mengatahoei lekak lekoeknja dan peratoerannya di beberapa Regentschapsraden, ditambah telah mengatahoei dan menjaksikan kaadaän jang banjak, tentoenja laloe berbeda sekali dengan orang² jang hanja tinggal di dalam satoe tempat, jang soedah tentoe pemandangannya djadi sempit. Penoelis djoega mengakoei kabadjikkannya orang² jang selamanja tinggal di dalam satoe tempat goena mengerdjakan apa² dalam tempat itoe, akan tetapi pakerdjaän atau kaadaän itoe dilihat oleh orang jang telah mengatahoei di beberapa tempat, pemandangan baik itoe tentoenja laloe djadi sebaliknja.

Oleh karena Regeering kita soedah satoe kali menerangkan, bahasa Regentschapsraden dapat minta timbangan kapada orang boekannya anggauta Regentschapsraden, sebaiknja hal ini Regentschapsraden sama menggoenakan kakoeasaän ini, biarlah pakerdjaän Regentschapsraden dapat pemandangan dari loear, jang sekiranya mendaftarkan kabadjikan boeat berdirinja raden terseboet di atas.

Moedah-moedahan sadja djoeroesan ini dengan lekas dapat dipraktijken, biarlah makin baik berdirinja Regentschapsraden oemoemnja.

R. M. N.

Ontvangen boekwerken.

De Gids betreffende Nederlandsche literatuur en jurisprudentie in zake Gemeentebeheer en Administratie uitgegeven vanwege de Vereeniging van Nederlandsche gemeenten en bewerkt door N. Arkema, P. Noordenbos, M. L. van Putten.

In systematische rangschikking geeft deze gids korte aanduidingen van de in tal van boeken, tijdschriften, enz. verspreid liggende Nederlandsche literatuur en jurisprudentie met verwijzing naar de plaats, waar daaromtrent meer te vinden is.

Een rijk gebied wordt daardoor ontsloten, ten bate van het gemeentelijk welvaren. Ook in de Indische practijk zal men van dezen gids enorm veel diensten kunnen ondervinden, evenals bij de studie. En bij voortgezette uitgave komt men in het bezit van een werk, dat de literatuurbronnen over vele voorafgaande jaren openen zal.

Reeds verschenen, als eerste deel, de volledige jaargang 1931. Het tweede deel is thans met de verschijning van het tweede halfjaar 1932 compleet.

De abonnementsprijs is f 12.50 per jaar.

Van deze uitgave zal men op de secretarieën veel nut kunnen trekken; ook onzen raadsleden kan ze goed te pas komen, in zooverre het hun een wegwijzer kan zijn bij het zoeken van lectuur en voorlichting bij de uitoefening van hun functie.

Gemeentebesturen en zij, die een leidende functie in de Indische gemeenteadministratie innemen, zullen deze uitgaaf moeilijk kunnen missen.

Raadpleging daarvan zal veel tijd en moeite besparen.

PERSONALIA.

Benoemd:

tot burgemeester van Batavia, E. A. Voorneman.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Jaarverslag van den Secretaris.

Ter voldoening aan art. 5 lid 1 van het Huishoudelijk Reglement biedt het Bestuur aan de leden der Vereeniging onderstaand verslag aan van den toestand der Vereeniging en de werkzaamheden over het afgelopen jaar.

Het bestuur:

De heer H. J. Bussemaker te Soerabaia trad wegens het verlaten van Indië af als Bestuurslid. De heer Mr. W. H. van Helsdingen, Burgemeester van Soerabaia, werd bereid gevonden de plaats van den heer Bussemaker te bezetten.

Ook de heer Mr. A. Meyroos heeft in verband met zijn ontslaanvraag als burgemeester zijn bestuursfunctie ter beschikking gesteld.

Aan het eind van het verslagjaar was het Bestuur samengesteld als volgt:

G. de Raad, Voorzitter	)
H. J. Drost Secretaris	) Semarang
F. W. M. Kerchman, Penningmeester.)	
Mr. W. H. van Helsdingen	Soerabaia
Rd. Slamet	Semarang

M. Soetardjo	Batavia-Centrum
Mr. J. M. Wesselink	Medan
R. A. A. Wiranata Koesoema	Bandoeng
Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr	

Leden.

In 1932 hebben zich 47 nieuwe leden aangemeld, 26 leden werden afgeboekt, w.o. 3 wegens wanbetaling. Aan het eind van het verslagjaar bedroeg het aantal leden 161. De ledenlijst is aan het slot van dit verslag afgedrukt.

Gelukkig is ten gevolge van een krachtige propaganda het terugloopen van het ledental, dat voornamelijk aan de voor velen noodzakelijk geworden uitgavenbeperking moet worden toegeschreven, niet alleen gestuit, doch vertoont het ledental weder een stijgende lijn.

Weliswaar is het aantal leden alleen geen maatstaf voor de belangstelling en de waardeering van het werk der Vereeniging, doch het aantal dergenen, die aan die waardeering uiting geven door als lid tegen een minimale contributie toe te treden of zich anders op de periodieken der Vereeniging te abonneren, staat wel in zeer ongunstige verhouding tot het aantal van hen, die hetzij als raadslid, hetzij als ambtenaar, bij de bestuursdecentralisatie zijn betrokken.

Wanneer het Bestuur op deze plaats zijn dank uitspreekt voor de van velen ondervonden medewerking, richt het tegelijk een woord van opwekking tot de overige decentralisatie-belangstellenden, om te willen medewerken het aantal leden gestadig op te voeren. Een contributie van f 5.— per halfjaar kan daarvoor geen werkelijk bezwaar zijn.

Decentralisatiecongres.

Toen na gehouden informatie bij de besturen der autonome gebiedsdeelen bleek, dat ondanks de ongunstige tijdsomstandigheden voldoende deelname voor het congres was te verwachten, besloot het Bestuur ook in 1932 het jaarlijksch Decentralisatiecongres te houden. De belangstelling was niet minder dan in vorige jaren.

De volgende onderwerpen werden behandeld; Decentralisatie en Onderwijs—Regentschapsraad en Dessa—Verdere overdracht van bestuursbevoegdheden op de stadsgemeenten.

Bovendien werd door het Hoofd van den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst een inleiding gehouden van het Regeeringsrondschrijven inzake I. C. A.—bemiddeling bij aanschaffing van goederen ten behoeve van autonome ressorten.

Op initiatief van de Redactie van *Locale Techniek* is het Bestuur voornemens voortaan aan het congres een technischen dag vast te koppelen, speciaal voor en van technici, waarbij technische aangelegenheden in details kunnen worden behandeld.

Ten einde de belangstelling van technici te wekken zal als overgangmaatregel op het aantaande congres ook een half-technisch onderwerp worden behandeld, nl: „De kosten der stadsvorming”. Tevens zal dan een technische tentoonstelling worden gehouden en zullen behalve algemeene excursies, speciaal voor technici plaats vinden.

Locale Belangen.

Tot leden der Commissie van Redactie werden op de algemeene vergadering aangewezen de leden van het Dagelijksch Bestuur te Semarang, benevens het Bestuurslid Rd. Slamet.

Tot Redactiesecretaris werd herbenoemd de heer H. Obbink, Referendaris 1e. kl. der Stadsgemeente Semarang.

Doordat de abonnementsprijs op *Locale Belangen* teruggebracht is tot f 10.— per jaar, is het aantal abonnés, dat op 1 Januari 41 bedroeg, toegenomen met 101. In het verslagjaar bedankten 18 abonnés, zoodat aan het eind van het jaar het aantal abonnementen 124 bedroeg.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het verslag van den Redactiesecretaris.

Locale Techniek.

In 1932 werd overgegaan tot de uitgifte van een technisch orgaan onder den naam „*Locale Techniek*”.

Dit orgaan verschijnt voorloopig driemaandijks. De abonnementsprijs werd gesteld op f 4.— per jaar.

Aan de leden der Vereeniging en aan de autonome gebiedsdeelen welke de Vereeniging geldelijk steunden, werd *Locale Techniek* gratis toegezonden. De Commissie van Redactie heeft gedurende 1932 bestaan uit de heeren R. Moeh Enoch, Ir. Thomas Karsten, Jhr. Ir. C. Ortt en Ir. Poldervaart. Tot Redactiesecretaris werd benoemd de heer Ir. J. A. Verhoef te Bandoeng.

Decentralisatie-gedenkboek.

Door een krachtige reclamecampagne mocht het, ondanks de ongunstige tijden, gelukken den voorraad onverkochte gedenkboeken van 163 terug te brengen tot 38, zoodat de uitgifte van bedoeld gedenkboek praktisch geen kosten voor de Vereeniging heeft opgeleverd.

Examen Locale Administratie.

Dit examen werd ook in 1932 wederom afgenomen. Aan het schriftelijk gedeelte van het examen, dat plaats vond te Batavia, Buitenzorg, Semarang en Soerabaia, werd door 4 kandidaten deelgenomen. Slechts een van hen heeft zich ook aan het schriftelijk gedeelte te Semarang onderworpen. Aan hem kon de akte van bekwaamheid in de locale administratie (akte B. middelbare rangen) worden uitgereikt.

Het examenprogramma bleef ongewijzigd. Wel is in het examenreglement een bepaling opgenomen, waarbij het aan den candidaat die voor het schriftelijk gedeelte voldoende heeft gehaald, is toegestaan een volgend maal, doch uiterlijk 2 jaar later, alleen het mondeling gedeelte te doen.

De instelling van een examen A voor lager secretariëpersoneel, waarbij ook rekening is gehouden met de eischen van het secretariëpersoneel der regentschapsraden, is in voorbereiding.

Examen Architect Locale Werken.

In 1932 is dit examen voor de tweede maal afgenomen. Zoodat bekend is, worden de kandidaten geëxami-

neerd op basis van de eischen, die aan een Directeur van Publieke Werken van een kleine Gemeente of van een Regentschap kunnen worden gesteld.

Het schriftelijk gedeelte werd afgenomen te Batavia en Semarang, het mondeling alleen te Semarang.

Aan het examen werd door 9 candidaten deelgenomen, waarvan 1 zich tijdens het examen terugtrok.

Aan slechts een candidaat kon het diploma voor Architect Locale Werken worden uitgereikt. Bovendien konden 4 vrijstellingen voor het volgend examen worden verleend.

Aangezien de examencommissie van meening is, dat de slechte resultaten van dit examen niet alleen aan onvoldoende voorbereiding en lichtvaardige beoordeling van het examenprogramma zijn toe te schrijven, doch ook aan de onvolledigheid van het programma, bereid het Bestuur thans de samenstelling voor van een studie-commissie voor de verbetering van het programma en het reglement.

Afdeeling Nederland.

In verband met zijn benoeming tot Burgemeester van Enschede was de vertegenwoordiger in Nederland, de heer J. J. G. E. Rückert, in 1932 nog niet in staat de voorbereidingen voor de oprichting van de Afdeeling Nederland tot een goed einde te brengen.

Overige verrichtingen.

Besloten werd tot de Regeering het verzoek te richten het eindrapport van de Commissie voor de Financiële Verhouding tusschen het Land, provinciën, gemeenten, regentschappen en andere locale ressorten openbaar te willen maken. Inmiddels is de mededeeling ontvangen dat bedoeld rapport weldra zal verschijnen.

Op initiatief van de Provincie Midden-Java is besloten het onderwerp „Uniforme Archiefverzorging bij de zelfstandige gemeenschappen“ in studie te nemen.

Door een der leden van de Redactie van Locale Techniek is getracht de Vereeniging voor Locale Belangen te betrekken in de besprekingen, welke door de Nederl. Indische Wegenvereeniging en de Java Motor Club worden gevoerd met het Departement van Binnenlandsch Bestuur over uniforme regelingen voor wegbebakening. Die poging bleef echter zonder succes.

Uit bovenstaand verslag blijkt dat de Vereeniging in het afgelopen jaar op het terrein der praktische decentralisatie haar arbeid krachtig heeft voortgezet en uitgebreid.

Wanneer zij naar buiten minder krachtig dan vorige jaren op de bres heeft gestaan voor de decentralisatiebelangen, vindt dit zijn oorzaak in de omstandigheid, dat meermalen in voor de decentralisatie minder gunstige maatregelen moest worden berust, omdat daarbij belangen van hoogere orde op het spel stonden.

De Secretaris,
H. J. DROST

LEDEN

Augmayer j.	Semarang
Askaboel M. Ng. Djojopranoto	Soerabaia
Amin Soekahar Rd.	Bandoeng
Atmadinata R. Ating	Bandoeng
Andu Dr. A. B.	Menado
Bont J. J. M. de	Palembang
Blaauw Mr. P. A.	Batavia—Centrum
Bruin A. de	Soerabaia
Brandon. Mej. J.	Malang
Berg A. G. van den	Poerworedjo
Boerstra J. H.	Blitar
Boissevain Mr. H. E.	Pasoeroean
Biezeveld H.	Bandoeng
Bergman Chr. F. W.	Semarang
Boers A. M.	Soerabaia
Bach Kolling H.	Soerabaia
Be Biat Tjong Ir.	Semarang
Buurman van Vreeden W. L.	Madioen
Boer W. A. P. de	Salatiga
Blaisse Mr. W. J.	Batavia—Centrum
Brinkman F. W.	Bandoeng
Bakar A.	Padang
Bogaards M. P. J.	Pasoeroean
Cohen Stuart Mr. A. B.	's Gravenhage
Cock H. H. de	Djocja
Clercq Zubli A. I. de	Batavia—Centrum
Dalderup F. H. C.	Semarang
Doorninck M. van	Oosterbeek
Drost H. J.	Semarang
Diermen Ir. J. F. van	Tjepoe
Dradjat Rd.	Tegal
Danoesoegondo R. A. A.	Magelang
Dallinga H.	Cheribon
Dhomen Ir. F. C.	Semarang
Drunen Littel Mr. B. van	Soerabaia
Dijk J. D. P. van	Soerabaia
Dengah D. E.	Menado
Dradjad Partoatmodjo M.	Bangil
Eybergen S. H. van	Semarang
Fijnvandraat Mr. J. J.	Semarang
Fermin H. G.	Magelang
Fournier Ir. F. P. G.	Batavia
Förster Joh	Soerabaia
Gerritsen J.	Semarang
Gennep Mr. A. van	Soerabaia
Gee A. F. de	Batavia
Gerritsen G. J.	Batavia
Gerla Ir. A. L. H. P.	Mr. Cornelis
Gellicum J. W. van	Blitar
Hoeneveld G.	Soerabaia

LEDEN

Heetjans H.	Arnhem
Hasselt Mr. C. J. van	Batavia—Centrum
Han Dr. Ir.	Kedoengwoeni S.C.S.
Horst J. van der	Soerabaia
Heldring D. A.	Soerabaia
Hadi Mr. Rd.	Batavia
Hillen A.	Semarang
Herckenrath Mr. C. M. J.	Soerabaia
Hoekendijk W.	Mr. Cornelis
Helsdingen Mr. W. H. van	Soerabaia
Jansen Gerard	Medan
Jong Mr. M. D. de	Bandoeng
Joon Ir. E. P. H.	Indramajoe
Kerchman F. W. M.	Semarang
Karsten Ir Th.	Bandoeng
Koesoemo Oetoyo R. M. A. A.	Batavia—Centrum
Kempen Th. van	Soerabaia
Kakebeeke H. C.	Semarang
Kosters N.	Soerabaia
Koetsveld C. P. J. van	Soerabaia
Klijn W. M. C.	Pekalongan
Klaus W. P.	Semarang
Koopman M. L. A. A.	Palembang
Kist Mr. J. G.	Batavia—Centrum
Kraayenbrink C.	Buitenzorg
Klerks A. Ch. A.	Buitenzorg
Luteijn J. A.	Batavia—Centrum
Leijdenroth Chs. E. H.	Salatiga
Levelt Dr. H. J.	Batavia—Centrum
Luijten Mr. J.	Soerabaia
Liempt F. J. M. van	Buitenzorg
Lengkong J. K.	Soerabaia
Lenge W. J. L. de	Malang
Liem K. D.	Semarang
Leewis J.	Pekalongan
Logemann Prof. Dr. J. N. A.	Batavia—Centrum
Liem Tjieng Goan	Makassar
Lie Goan Oan	Menado
Münch L. K. Ph.	Sf. Kemanglen Slawi Tegal
Middelkoop F. A. J.	Buitenzorg
Mochamad Enoch Rd.	Bandoeng
Nessel van Lissa Ir. R.	Palembang
Nicalai Mr. C.	Medan
Niggebrugge Th.	Salatiga
Obbink H.	Semarang
Oostrom Soede J. M. van	Cheribon
Oesmansjah Rd.	Djasinga
Pranger Mr. J. J. G.	Semarang
Passtoors W. H. J. J.	Soerabaia

LEDEN

Peijl W. van der	Semarang
Pottipeilohy J. A.	Mr. Cornelis
Poldervaart Ir. A.	Bandoeng
Priester A. G.	Soerabaia
Pangkeij A. S.	Menado
Pitlo Mr. G.	Mr. Cornelis
Pieplenbosch L.	Cheribon
Raad G. de	Semarang
Rückert J. J. G. E.	Amersfoort
Resident van Malang	Malang
Rijn Dr. F. J. J. van	Semarang
Rambonnet Mr. G. F.	Soekaboemi
Roep B.	Batavia—Centrum
Roovers Mr. R.	Batavia—Centrum
Stokvis J. E.	's Gravenhage
Schotman R. A.	Madioen
Slamet Rd.	Semarang
Spanjaard D. J.	Tegal
Schottenkerk Mr. B.	Soerabaia
Sandick O. Z. van	Sepandjang
Soetardjo M.	Batavia—Centrum
Soemardi Mr. M.	Djocja
Sosrohadikoemo	Semarang
Soeripto Dr. R. M.	Magelang
Soebrata O.	Batavia—Centrum
Schwab G. E.	Tegal
Savoruin Lohman Jhr. Mr. A. F. de	Buitenzorg
Soehadi R.	Ponorogo
Sondkuyl K. H.	Wonokromo (Soerabaia)
Soewarno Rd.	Palembang
Soepardjo R. M.	Tjilatjap
Soetedjo Ir. M.	Semarang
Singgih Rd. Mahamad	Semarang
Soedjoho M.	Semarang
Terkuhle A.	Soerabaia
Treffers Dr. W.	Cheribon
Tan Kong Tam	Semarang
Timmermans J.	Batavia—Centrum
Tirtokoesoemo R. A. A. Iskandar	Karanganjar
Tan Tiong King	Semarang
Tuwanskotta J. E.	Soerabaia
Unen Dr. A. L. A. van	Salatiga
Voorneman Ir. E. A.	Malang
Vrijheid Mr. H. M.	Soerabaia
Vries M. P. de	Malang
Vorster A. J. W.	Semarang
Verhoef Ir. J. A.	Bandoeng
Wijngaarden Mr. Ch. P. van	's Gravenhage
Wiessing H. J.	Bandoeng
Westbroek Ir. H.	Semarang
Wermekendonk Mr. L. K.	Kediri

LEDEN

Wolzogen Kühr Ir. J. E. A.	van Bandoeng
Wetering F. H. van de	Menado
Wermuth Ir. E. D.	Soerabaia
Westerouen van Meeten Mr. B. Th.	Batavia—Centrum
Walsem Mr. J. M. van	Semarang
Wesselink Mr. J. m.	Medan
Winoto Moh. P.	Mr. Cornelis
Wiranatakoesoema R. A. A.	Bandoeng
Yo Heng Kam	Batavia—Centrum
Zon G. van	Mr. Cornelis
Zuyderhoff G. J.	Malang

**Plaatsen waar meer dan een lid of
Abonné is gevestigd**

Semarang	41	Salatiga	5
Soerabaia	38	Amboina	4
Batavia	36	Cheribon	4
Bandoeng	21	Djocja	4
Palembang	13	Medan	4
Buitenzorg	10	's-Gravenhage	3
Menado	10	Kediri	3
Malang	9	Makassar	3
Mr. Cornelis	7	Bangil	2
Madioen	6	Indramajoe	2
Padang	6	Koetoardjo	2
Pemalang	6	Pasoeroean	2
Tegal	6	Pekalongan	2
Blitar	5	Soekaboemi	2
Magelang	5		

PROGRAMMA.

**van het 23ste Decentralisatiecongres, te houden
te Semarang op 25, 26 en 27 Mei 1933.**

Donderdag 25 Mei.

's Avonds 9 uur officieele ontvangst van de congressisten Gemeentehuize, Bodjong. door den Stadsgemeenteraad en den Regentschapsraad van Semarang.

De congresvergaderingen zullen plaats hebben in het gebouw der Vereeniging Sobo Kartti. Karrenweg 31/33 (tfn. 823).

In afwijking van vorige jaren zal de Algemeene Ledenvergadering op den tweeden congresdag, Zaterdag 27 Mei, worden gehouden.

Vrijdag 26 Mei.

8 uur voormiddag

1e Congresvergadering.

1. Openingsrede door den Voorzitter.
2. Inleiding van het onderwerp „De kosten der Stadsvorming“ *), door de heeren F. Frumau Oud-Directeur van Publieke Werken, thans candidaat-notaris te Soe-

*) De daarbij te behandelen vragen zijn aan het slot van dit programma opgenomen.

rabaja en Ir. A. Poldervaart, Hoofdingenieur der Gemeente Bandoeng.

3. Sluiting van de 1e Congresvergadering te ongeveer 12.30 u.

Zaterdag 27 Mei.

8 uur voormiddag

21ste Algemeene Vergadering van de Vereeniging voor Locale Belangen.

Agenda:

1. Opening
2. Jaarverslag van den Secretaris
3. id. id. id. Penningmeester
4. id. id. id. Commissie van Redactie van Locale Belangen
5. Verslag van de Verificatiecommissie
6. Bestuursverkiezing
7. Benoeming van de Commissie van Redactie
8. Vaststelling van de jaarlijksche contributie
9. Machtiging tot wijziging van programma en reglement van het examen voor Architect Locale Werken door het Bestuur in overeenstemming met de Commissie van Toezicht en de Commissie ad hoc
10. Rondvraag.

9 uur voormiddag

2e Congresvergadering.

1. Inleiding van het onderwerp „Oplossing der kleine Stadsgemeenten in Regentschappen“ door de heeren G. de Raad. Lid van den Provincialen Raad van Midden-Java en van den Stadsgemeenteraad van Semarang en Rd. Soejono. Lid van den Volksraad te Batavia.
2. Kleine onderwerpen, die niet schriftelijk zijn voorbereid: Zij, die zonder voorafgaand praeadvies onderwerpen op het Congres wenschen te behandelen, worden verzocht daarvan uiterlijk 20 Mei a.s. aan den Voorzitter, Postbox 38 Semarang, opgave te doen.
3. Sluiting van het Congres.

In aansluiting aan bovenstaand officieel programma kan nog worden medegedeeld, dat:

- 1e. de Vereeniging van Burgemeesters en Secretarissen in Ned. Indië een Algemeene Vergadering zal houden te Semarang op 25 Mei a.s. des voormiddags ten 9 ure in het Gemeentehuis.
- 2e. de Gouverneurs, Gedeputeerden en Provinciaal Secretarissen eveneens te Semarang daags voor het congres een samenkomst zullen beleggen.

Tentoonstelling.

Gedurende de congresdagen zal door de Stads-gemeente en het Regentschap in het gebouw der Vereeniging Sobo Kartti een tentoonstelling worden gehouden op technisch gebied.

Excursies.

Excursies zullen worden gemaakt naar het Gemeentelijk Slachthuis, het Provinciaal Waterloopkundig Laboratorium,

den kampongbouw en den Gemeentelijken Pasar Djatingaleh.

Het ligt in de bedoeling zoowel algemeene excursies te houden als excursies voor technici, waarbij het onderwerp meer in bijzonderheden kan worden behandeld. De eerstbedoelde excursies zullen Vrijdagmiddag, de laatstbedoelde (technische) Zaterdagmiddag plaats hebben.

Vermakelijkheden.

Op 26 en 27 Mei worden te Semarang de voorjaars-races gehouden.

Tot het bestuur der Societeit „De Harmonie” is het verzoek gericht, in afwijking van den thans getroffen regel, dat tijdens de racedagen geen introducties mogelijk zijn, te willen toestaan, dat de deelnemers aan het Congres, voor zoover zij geen ingezetenen van Semarang zijn, genoemde societeit kunnen bezoeken. Toegang tot de roulettezalen is voor niet-leden van de Societeit „de Harmonie” of de Wedloopsocieteit uitgesloten.

Verzoeken om introductie tot de Societeit „de Harmonie”, alsmede eventuele aanmeldingen als lid van de Wedloopsocieteit (F 7.50) moeten vóór 12 Mei a.s. ingediend bij den Secretaris der Vereeniging voor Locale Belangen, Postbox 38 Semarang.

Kortingen.

a) Op de hotelprijzen genieten de congresbezoekers de volgende kortingen:

Hotel du Pavillon voor kamers van f 7.50 50/0, op de overige prijzen (f 9.— t/m f 12.—) 100/0 korting.

Hotel Jansen kamers van f 5.—, f 6.— f 7.—, f 7.50 en f 8.50 per dag (die van f 7.50 en f 8.50 zijn voorzien van eigen gemakken) 150/0 korting. Wordt door 30 of meer congressisten van dit hotel gebruik gemaakt, dan stijgt de korting tot 200/0.

Men wordt verzocht met het oog op den toeloop tijdens de racedagen tijdig plaats te bespreken (desverlangd via den Secretaris, Postbox 38 Semarang) en daarbij ter erlanging van de korting te vermelden dat men aan het Decentralisatiecongres deelneemt.

b) De K.P.M. verleent aan de bezoekers van het Congres 250/0 korting op de normale enkele reis-tarieven 1e en 2e klasse voor hunne passages van de plaats hunner herkomst of inschepping naar Semarang en terug. Betrokkenen hebben ter erlanging dezer korting een verklaring over te leggen, afgegeven door het Bestuur, waaruit blijkt dat de reizen worden gemaakt ter bijwoning van het Congres.

De korting kan dadelijk worden verleend bij het boeken der passage. De plaatselijke agenten zijn door de Directie ingelicht.

De in de eerste alinea genoemde verklaring kan bij den Secretaris worden aangevraagd (Postbox 38 Semarang).

c) Van het Hoofd van het Bedrijf der Staatsspoor- en Tramwegen op Java is bericht ontvangen, dat voortaan

aan de bezoekers van het Congres **geen** reductie op de algemeene reizigerstarieven meer kan worden verleend.

Door de Vereeniging Sobo Kartti wordt op Zaterdag 27 Mei ten 9 uur n.m. aan de Congressisten een Javaansche kunstavond aangeboden (wajangwong voorstelling met wirengdansen).

Vragen, te behandelen in de praeadviezen „De Kosten der Stadsvorming”.

1. Behooren de **aanlegkosten van stadsuitbreiding** (wegen, afwatering, rioleering, plantsoenen enz.), daarbij inbegrepen de (waarde van de) terreingedeelten, welke voor dien aanleg benodigd zijn:

a. beschouwd te worden als productiekosten van bouwterrein en dus in beginsel ten laste te komen van de betrokken perceelen?

dan wel:

b. evenals de kosten van andere plaatselijke openbare werken, in beginsel ten laste te komen van de locale overheid (Gemeente, Regentschap)?

of moeten bepaalde kosten in beginsel vallen onder a en andere onder b?

Moet in dezen in beginsel onderscheid worden gemaakt uit hoofde van den rechtstoestand der betrokken terreinen (Gouvernementsgrond, beheersgrond, eigendoms- of bezitsgrond enz.)?

2. Voor zoover vraag 1a bevestigend moet worden beantwoord, geldt dan hetzelfde beginsel m.m. ten aanzien van de **kosten van stadsverbetering**, met name indien zulke verbeteringen essentieel samenhangen met stijging der bebouwingsintensiteit of met waardevermeerdering der perceelen uit anderen hoofde?

3. Voor zoover de vragen 1a en 2 bevestigend moeten worden beantwoord, **op welke wijze en door welke middelen** moeten dan de daarbedoelde kosten bij de in de praktijk algemeen voorkomende gevallen billijk op de betreffende belanghebbenden worden verhaald? (b.v. bij wegeaanleg enz. op of langs een perceel in één hand, bij idem op of langs een perceelen in meer handen, bij spoedige of bij toekomstige bebouwing, in of buiten uitbreidingsplannen, bij verbreeding van bestaande wegen, bij omzettingen van bezitsrecht in eigendom, bij vrije Gouvernementssterreinen enz.).

4. Voor zoover vraag 1b bevestigend moet worden beantwoord, geldt dan hetzelfde beginsel ook ten aanzien van stadsuitbreidingen, welke (als regel door middel van een **grondbedrijf**) door de overheid worden geëxploiteerd?

5. Voor zoover de vragen 1b en 4 bevestigend moeten worden beantwoord, dienen dan de daarvoor noodige uitgaven uit de gewone algemeene middelen bestreden te worden, of kunnen daarvoor bijzondere bronnen van inkomsten worden aangeboord?

6. Vereischt de juiste regeling dezer materie wijziging of aanvulling der bestaande **landswetgeving** en zoo ja, ten aanzien van welke hoofdpunten?

Het is eer werken der c plaats ineen gebonden ac het algemeen geen raad, o onderwerpen in nauw verk

De eerste aanleg en o aanleg en or assainering, de verzorging verbetering, andere niet t taak der locc Men kan dan zijn, waarover techniek speel

Velen zien die moeten d stelling wordt waar in object van arbeiden. De prachtigst kunnen word kunnen, techn

De technie de rol gespeel zich echter m het algemeen ressoren beo weinig in de heeft.

Een uitvloe gaan: „Locale worden. Het raden ook m zou het goed z.g. Technisch zijn avondverg werpen, doch